

Glasilo SZDL za Gorenjsko

Glas Gorenjske

Uredništvo: Gorenjski tisk / Ureja:
Uredniški odbor / Odgovorni
urednik: Slavko Beznik
Pisarniško uredništvo 475 — uprave 190
/ Tekoči račun pri Komunalni banki
Kranj števil. 61-KB-1-Z-135 / Izhaja v
ponedeljek in petek / Naročnina: letna
800, polletna 300, mesečna 50 dinarjev.

8 skupščine Gostinske zbornice okraja Kranj

Lansko leto za 17,6 odstotkov povečan promet z jestvinami

Investicijski krediti potrebni pred veliko sezono - Skupinskemu turizmu tudi v prihodnje vso pozornost - Nagrajevanje in vzgoja - dva važna problema

Bled, 29. marca. Danes je bil na Bledu 4. občni zbor Gostinske zbornice okraja Kranj in prvi občni zbor, odkar sta se gostinski zbornici okraja Kranj in Radovljica združili. Razen 176 delegatov so se obnega zboru udeležili predstavniki republiške gostinske zbornice ter Okrajne gostinske zbornice. Med navzočimi je bil tudi predsednik ObLO Bled tov. Kapus.

Nekoliko skrajšano poročilo ojev jestvin, kar vsekakor ne delu zbornice od združitve do obnega zboru je podal predsednik tov. Zakej. Iz njegovega poročila je bilo razvidno, da se je vrednostni produkt gostinskih podjetij na Gorenjskem v lanskem letu glede na leto 1954 povečal za 8,2%. Odnos med hrano in prodanimi alkoholnimi pijačami se je izboljšal, tako da so v lanskem letu beležila gostinska podjetja 17,6% povečanja prometa v hrani. To da ta odnos še nikakor ne zadovoljuje. V letu 1955 je bilo prodanih v vseh gostinskih podjetjih za 624 milijonov dinarjev alkoholnih pijač, medtem ko je bilo prodane hrane za skoraj 430 milijonov dinarjev. Zanimivo je, da je bilo brezalkoholnih pijač v lanskem letu prodanih le za dobrih 48 milijonov dinarjev. Prodaja hrane v gostinskih obratih, zlasti v zasebnem sektorju na Bledu, ni šla v korak z vrednostjo prodanih alkoholnih pijač. Tako je 8 zasebnih gostinskih obratov na Bledu prodalo v lanskem letu le za 5.000 dinar-

jev. Zaradi tega je skupščina ugotovila, da je dolžnost vseh članov zbornice, da nadaljuje borbo proti pijačevanju, saj bodo s tem pridobili na ugledu, hkrati pa bodo povečali tudi promet. Razprava na skupščini je bila, lahko rečemo, precej živahna. Povzemamo nekaj ugotovitev iz razprave:

Zbilj, direktor Doma na Jezerskem: Investicijski krediti bi se morali dodeljevati gostinskim podjetjem veliko pred sezono. Sedanje nejasnosti, ki nastajajo v zvezi s tem, ne vplivajo ugodno na uporabo sredstev. Tudi glede obdavčenja za izdajanje tujskih sob pri zasebnikih bo treba nekaj urediti. Te obdavčitve naj ne bi bilo preveč obširno in naj bi se stekalo v propagandni sklad.

Brič, Hotel »Zlatorog« Bohinj: Zbornica naj sprejme sklep, da se pri članom, ki ne plačujejo redno članarine zbornici, energično ukrepa.

Jurjevič, predstavnik Republiške gostinske zbornice: Gostinska podjetja naj navežejo tesnejše stike z ljudskimi odbori pri nastavitvi vodilnega kadra v gostinstvu, saj je od tega v marsičem odvisen uspeh poslovanja.

Potočnik, Futak Ljubljana: Skupinskemu turizmu naj se tudi v prihodnje posveti vsa pozornost. Gostinska podjetja

na Gorenjskem naj bi to izvajala že v predsezoni. Tudi »socialnega turizma« ne gre zanemarjati. V prihodnje naj se ne bi več dogajalo, da bi bili nekateri hoteli, zlasti na Bledu, v predsezoni zaprti. Primer: 34 gostov iz Münchena ne bo prišlo na Bled te dni, ker so vsi hoteli, razen hotela »Lovec« zaprti.

Kunčič, direktor »Park« hotela Bled: Več pozornosti bi treba posvetiti sistemu nagrajevanja v gostinstvu. Prav tako je zelo važno vprašanje ureditve odnosov med sezonskimi gostinskimi obrati in tistimi, k delajo vse leto. Nemalo važna je vzgoja gostinskega kadra, katerega je treba vzgojiti tako, da ne bo imel hlapčevskega in klečeplaznega odnosa zlasti do inozemskih turistov. Pri tem naj bi pomagale tudi vse množične poli-

tične organizacije in društva. Ko to poročamo, se občni zbor Gostinske zbornice še nadaljuje.

VOLITVE

V »Iskric« so v sredo volili Delavski svet

Zasedanja občinskega ljudskega odbora Domžale

Zbori volioceev v maju

Pred dnevi je bilo 7. redno zasedanje občinskega ljudskega odbora Domžale. Z ozirom na to, da še ni sprejet letošnji zvezni družbeni plan, so odborniki na tej seji obravnavali in potrdili plan začasnega finansiranja občinskega proračuna za II. tromesečje 1956. Ker tudi še ni znana udeležba (participacija) na davkih, so odborniki poudarili, da je treba izdatke predvideti samo za najnujnejše potrebe. Za obdobje II. letošnje ga tromesečja so določili za izdatke znesek 21.562.000 dinarjev.

Zatem so odborniki sprejeli dva odloka. Na predlog gospodarskega sveta je ljudski odbor

izglasoval odlok o formiranju svetov potrošnikov za poslovalnice trgovinskih podjetij »Nadpredek« in »Planina«. Za tem je ljudski odbor sprejel tudi začasna pravila o pravicah in dolžnostih svetov potrošnikov. Nadalje so obravnavali in sprejeli odlok o formiranju občinskega kreditnega sklada za zidanje stanovanjskih hiš. Pravil kreditnega sklada steer še niso

sprejeli, ker bodo verjetno enotna za vso republiko. Kakor odlok o formiranju svetov potrošnikov, je tudi odlok o formiranju kreditnega sklada za zidanje stanovanjskih hiš za domžalsko občino zelo pomemben, ker se bo s tem om. točila še obširnejša gradnja stanovanj, ki jih zlasti v Domžalah zelo primanjkuje.

V nadaljevanju so odborniki obravnavali vlogo Kmetijske zadruga v Trojanah, ki je prošila za izdajo obrtnega dovoljenja za izvrševanje gostinskih uslug. Pri tem je ljudski odbor ugotovil, da ta KZ ne opravlja svoje prave dolžnosti, ker se

(Nadaljevanje na 2. strani)

Družbeni načrt Železarn Jesenice v razpravi

Predvideno povečanje proizvodnje za 1,5%

Te dni je bil v Železarni Jesenice v razpravi predlog družbenega načrta za tekoče leto. Predstavniki podjetja s člani obratnih in osrednjega delavskega sveta, resno razpravljajo o predlogu družbenega načrta, ki ga bodo dokončno sprejeli na enem prihodnjih zasedanj Delavskega sveta.

Predlog predvideva zvišanje proizvodnje za 2.987 ton, kar pomeni 1,5% povečanje v odnosu na lanskoletno skupno proizvodnjo. Predvideva tudi povišanje skupne blagovne proizvodnje za 894 ton ali 0,5%. Kolikšnost pa je predlog družbenega načrta enak lanskoletnemu le, da predvideva povečanje proizvodnje izdelkov za potrebe široke potrošnje, fine pločevine ter proizvodnje predelovalnih obratov. Izvoz proizvodov jese-

niške železarne pa bo predvidoma povečan za 3.645 ton, tako da bo znašal 7.200 ton. Izvažali bodo v 16 prekomorskih držav, predvsem v države Bliznjega, Srednjega in Daljnega vzhoda, Severne in Centralne Afrike in Južne Amerike.

Četudi so lansko leto v Železarni mnogo gradili, je predvidena precejšnja gradnja tudi letos. Predvidevajo dokončno ureditev valjarne tanke pločevine, predelovalnih obratov, toplotnice, novih naprav za izdelavo patentiranice žice, postavitev novega reverzirnega ogrodja za hladno valjane trakove itd. Pripravili bodo tudi vse potrebno za skorajšnjo izdelavo transformatorske pločevine, posvetili posebno skrb raziskovanjem kvalitete plemenitih jekel, nerjavje pločevine, bele pločevine itd. Za plinske generatorje in kalorično centralo bodo skušali uvesti uporabo manj kvalitetnega premoga itd. O vsem tem razpravljajo danes na sindikalnih sestankih in na zasedanjih Delavskega sveta, da bodo predlog družbenega načrta podjetja čim bolj proučili in s popravki ter dopolnili sprejeli.

O delu Sveta za komunalno tržiške občine

Ne zanemarjati ureditve mesta

O čem so razpravljali te dni na seji Sveta za komunalne zadeve?

Nekateri delavci želijo graditi lastne hišice in Svet je sklepal o tem, komu naj se dodeli stavbišče in kje. Izpopolnil so občinsko komisijo za izdelavo parcielnih odlokov. Pred durmi je nova turistična sezona. Tudi o ukrepih, ki so potrebni za razvoj turizma je razpravljal omejen svet. Uprava cest bo letos zavarovala cesto Križev—Pristava—Tržič proti prahu. Velike množine peska že dovažajo na kolodvor v Križah. Zaradi pomanjkanja sredstev za sedaj še ni upanja, da bi se rekonstruirala ljubljanska cesta od Ljubelja preko Tržiča do Naklega. Tržičani in tujci bodo veselji, če se cesta vsaj toliko uredi, da ne bo jamasta.

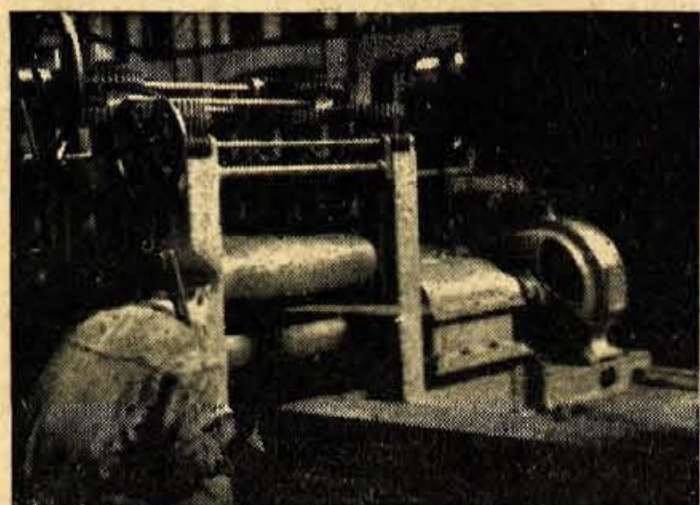
V bližnjih tednih bo občina začela s prelaganjem ceste od Dovžana proti Kilarju na Cankarjevi cesti. Cesta bo vodila skozi Kilarjev kamnolom in bo 60 cm višja kot dosedanja, da se omili klanec. Prav tako bo pločnik podaljšan od Cankar-

jeve ceste do Rotarja. Okrajni ljudski odbor bodo ponovno opozorili na najnujnejšo popravila opornih zidov okrajne ceste v Bistrici. Če se cesta tam zruši v globoko, spodaj tekočo strugo, potem bo obnova stala znatne vsote, velik del naselij občine pa bo odrezan od Tržiča za dolge tedne.

Predsednik občine Lovro Cerar, ki je prisostvoval seji je omenjal, kako se je vsa leta zanemarljivo zmanjšala ureditev v mestu. Gradilo se je krasne nove stavbe in po dolgih letih dvorišča in prostori med hišami še niso urejeni. Opozoril je na druge manjše kraje kot so Tržič, kjer je vsak kotiček v mestu s parki opremljen.

Nato se je v svetu razvila široka razprava o ureditvi javnih prostorov. Težkoča pa je z ljudmi, ki hočejo po vsej sili imeti vrtičke med hišami. Tako bo ena stranka imela fizičlove prekrije iz žamanja, druga iz leskovih palic, vsak vrtičkar bo imel drugačno ograjo okoli svojega vrta. Občina ima na razpolago dovolj vrtov, ki jih rada daje na razpolago interesentom. Toda med novimi hišami, tako ob Cankarjevi cesti kot na Ravnah in zgornji pilarni, se naj napravijo javni nasadi in parki. Nekateri ozkosrčni ljudje bodo sicer ugovarjali, toda Tržičani ne smejo več pustiti, da bi bili glede parkovne ureditve na zadnjem mestu v Sloveniji. Mali Kobarič ali Črnometl, ali Velenje niso od tujcev toliko obiskovani kraji, kot je obmejni Tržič. Občina naj vrtičkarjem odmeri primeren prostor, med novimi hišami pa naj se uredi javni parki. Svet za komunalne je sklenil tudi ukrepati proti hišnim lastnikom in strankam, ki mečejo smeti v strugo Bistrice.

J. V.

Valjar v jeseniški železarni

OBRAZI IN POJAVI

Kdo so ti ljudje

Letošnji občni zbor osnovnih organizacij SZDL so pokazali, da se je ta naša množična politična organizacija skoraj povsod precej okrepla in začela z aktivnim delom. Vanjo so se vključili novi člani. Predvsem na podeželju se je Socialistična zveza močno uveljavila. V času občnih zborov je naraslo število članstva za približno 1000, predvsem kmetov. Ustanovitvenih je bilo 7 novih osnovnih organizacij.

To je vsekakor uspeh. In ta uspeh pomeni, da se je kljub najrazličnejšim prišepetovalcem tudi na naši vasi nekaj premaknilo. Vse bolj raste spoznanje, da posamezno kmečko gospodarstvo in kmetijska proizvodnja nasploh, ni nekaj zaključnega. Uspeh kmetijske proizvodnje in posameznega kmetovalca je odvisen od uspeha našega celokupnega gospodarstva in je njegov sestavni del. Razvoj proizvodjalnih sil terja nove proizvodne odnose. Na fevdalno razdrobljenih, naravnih proizvodjalnih enotah, ne morejo rasti novi družbeni odnosi!

Zato sprejemamo taki kmetje vse ukrepe v kmetijstvu kot del naporov za uveljavljanje novih proizvodjalnih odnosov. Samo s skupnimi napori bo mogoče prebroditi zaostalost in zboljšati življenjske pogoje na vasi.

Je jih pa seveda nekaj, ki drugače sodijo o novih ukrepih. Oni vidijo predvsem sebe. Drugi in celotna družba jim niso mar. In prav zato, ker vidijo samo sebe, jim nova smer razvoja v kmetijstvu ni po godu. Oni bi še vedno radi vse zase in sami — na račun drugih seveda.

Z gesli o skrbi za kmeta, ki je baje »na robu propada«, poskušajo dobiti na svojo stran vse kmetovalce. Pri tem grede seveda molče mimo

dejstva, da bodo letos kmetje v kranjskem okraju (ki obsega bivši kranjski in radovljiški okraj), plačali kljub vsem taksam in davkom, manj davka, kot so ga 1954. leta plačali kmetje samo v bivšem kranjskem okraju.

Kljub temu ponekod uspevajo. To se je odrazilo tudi na občnih zborskih. Občne zbornice Trati pri Loki, v blejski občini, v Ziganji vasi, v tržiški občini in v Voklem so kmetje bojkotirali.

Toda, kakšni so ti ljudje, ki bi radi ribarili v kalnem? Poglejmo v Voklo. Tam je bil pred dnevi sestanek upravnega odbora zadruga, ki naj bi pripravil občni zbor. To priložnost so nekateri izkoristili, da bi dali duška svojemu besu do novih predpisov v kmetijstvu.

Ne bi navajal nesramnih izrazov, s katerimi so blatili našo družbeno ureditev. Ustavili bi se rad le ob zanimivi ugotovitvi. Voklanski zadrugniki namreč zelo slabo gospodarijo. Cela vrsta napak je, o katerih bi se bilo dobro pogovoriti. Toda obnje se niso spotaknili. Nobeden se ni vprašal, od kod velike izgube pri posameznih odsekih. Te niso nastale zaradi pospeševalne službe, marveč zaradi slabega gospodarjenja. Strojnik je za izposojanje strojev zaračunal celo več, kot je bila določena tarifa. Vendar ga ni nihče poklical na odgovornost za tako početje.

Tipičen primer, kam se pride, če vsak gleda le nase!

Občni zbori Socialistične zveze pa so kljub vsemu pokazali, da se da kole našega razvoja vrteti le naprej.

ABC

Socialno zavarovanje in uporaba zdravil

Poostritev higienskih ukrepov

Kazni od 50.000 do 1 milijon dinarjev

Ze prejšnji teden, v petek, 23. marca, so svecano proglasili novo republiko v Aziji - Pakistan...

Proglasitve pakistanske republike se je udeležil tudi predsednik Zveznega izvršnega sveta Veljko Zeković...

Konec preteklega tedna in v začetku tega tedna je bila v Pankowu konferenca Enotne socialistične stranke Nemčije...

Na nedeljskih volitvah v Tuniziji je vseh 98 poslanskih mest v ustavodajni skupščini pripadlo kandidatom Narodne fronte...

Med tržaškimi Slovenci je vzbudila te dni veliko ogorčenje vest, da se lo spremeni zakon o pokrajinskih volitvah...

Na seji francoske vlade, ki je bila v sredo, so razpravljali predvsem o mednarodnem položaju...

Okrajna sanitarna inšpekcija Kranj je v ponedeljek, 28. t. m. sklicala sestanek občinskih sanitarnih inšpektorjev...

Udeleženci so razpravljali o nalogah, pravicah in dolžnostih občinskih sanitarnih inšpektorjev...

Uspel občni zbor Razpravljali so tudi o gostinstvu v Domžalah

Domžale, 28. mares. Včeraj zvečer je bil občni zbor SZDL v Domžalah...

Ob razpravi, ki je sledila poročilu, so navzoči člani najprej pozdravili Odklop Občinskega ljudskega odbora...

Nadalje so govorili tudi o gostinstvu v Domžalah, ki je vse prej kot zadovoljivo...

Prejeli so odlikovanja V minulem tednu je bila v hotelu Korotan na Jesenicah slavnostna seja Turistično - olepševalnega društva...

Ljudje in dogodki

PREMOSTITI PREPAD Boljši pogoji za sodelovanje socialističnih sil

Skoraj od začetka stoletja je mednarodno delavsko gibanje v hudi idejni in organizacijski krizi...

cev bo zlasti problem za Selško dolino, ker zveza s Kranjem ni direktna...

opravljala posle direktorja in poslovdaja hkrati, Delavski svet tega podjetja je sicer o tem že razpravljal...

Nadalje so sanitarni inšpektorji razpravljali še o dolžnostih in tehničnih problemih v zvezi z mrtvoogledniško službo...

Se bo premaknilo? Kaj bo z dograditvijo Sindikalnega doma v Kranju?

Stiri poslovni prostori za Okrajni sindikalni svet in občinski sindikalni svet, sejna dvorana, dvorana za predavanja s 350 sedeži...

organizacija, ustanova, podjetje itd. Za podrobnejšo tehnično izvedbo razpisa je bila imenovana posebna komisija...

Zbori volivcev v maju

Nadalejevanje s 1. strani

namesto za razvoj kmetijstva in živinoreje raje ukvarja z drugimi nekmetijskimi dejavnostmi...

Sklenili so tudi sklicati zborni volivcev do konca meseca maja, na katerih bodo odborniki volivcev seznanili z različnimi go-

spodarskimi problemi v občini. Ob koncu seje so se sklenili, da se podjetje »Mestna šivalnica in krojačnica« v Domžalah priključi tovarni »Universale«...

Te usluge bi lahko v mnogem razbremenile družinske izdatke: bodisi zato, ker bi bile cene lahko dokaj zmerne...

Na občnih zborih osnovnih organizacij SZDL v Kranju, je bilo spet dosti govora o tem...

Kaj pravijo k tem predlogom kolektivni in samoupravni organi teh podjetij? Prav bi bilo, da bi na javno vprašanje dali tudi javen odgovor.

Povsem naravno je, da človek včasih zboli. Pripeti se mu, da se prehladi ali pa se obostalji drugi vzroki, ki so v določenem času povzročili bolezni...

Vsakdanji pojav je, da so v lekarnah vrste pred okencem, kjer izdajajo zdravila. Včasih dalje, včasih krajše, Recepti se kopičijo, zdravila pa zamenjajo lastnika...

Ce povprašaš bolnika, kakaj jemlje zdravila, ti bo začudeno in nemalo užaljeno odgovoril: »Saj sem vendar bolan! Ali ne vidiš?«

Prijatelj, ki ga venomer nekaj boli, mi je pravil: »Veš,« pravi, »zdravila jemljejo le tisti, ki so bolj redko bolni, tako imenovani bolniki — začetniki.«

Predavanje na Jesenicah Zelezarna Jesenice je povabila na Jesenice prof. Ivana Bertoneja, člana Zavoda za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu v Ljubljani...

Da, tudi pri porabi zdravil se treba začeti bititi boj za pravilen odnos do družbenih sredstev!

Na ROB Kolektivom V premislek

Na več sestankih je bila razrešena želja, naj bi večje tovarne odprle določene servise delavnic. To jim spriču strokovnega kadra in tehničnih sredstev ne bi bilo težko.

Te usluge bi lahko v mnogem razbremenile družinske izdatke: bodisi zato, ker bi bile cene lahko dokaj zmerne, bodisi zato, ker bi se maraikal, kar se sedaj ne da, posledje dalo popraviti (vulkanizacija gumljivih izdelkov itd.).

O tem je govoril na okrajni konferenci Zveze komunistov tudi sekretar OK ZK Slovenije tovariš Miha Marinko. Za, doselej ta pobuda ni rodila nobenih konkretnih rezultatov. Na splošno prevladuje mnenje, da se to delovnim kolektivom ne splača, ker ne bi »neslo«.

Na občnih zborih osnovnih organizacij SZDL v Kranju, je bilo spet dosti govora o tem. Člani Socialistične zveze so kar konkretno našli: da bi »Iskra« lahko odprla popraviljalnico za radio aparate in druge precizne instrumente, da bi »Sava« lahko začela z vulkanizacijo gumljivih izdelkov, da bi »Tiskarica« lahko odprla posilovalnico za čiščenje obk in blaga.

Kaj pravijo k tem predlogom kolektivni in samoupravni organi teh podjetij? Prav bi bilo, da bi na javno vprašanje dali tudi javen odgovor.

Spomini na brigado

DVA INTERVJUJA

Se preden so zaplapolale prve zastave . . .

Hasim Hadži merović je sin bosenskih staršev. V vojni je ostal sam. Toda ne za dolgo. 1946. leta se je zbrala v Bosni mladina vseh narodov Jugoslavije. Našel je mnogo dobrih to-

Hasim Hadži merović

znanjšal njihovo težo in prihranili na delovni sil. Delali smo v treh izmenah in včasih celo za 300% presegli normo. Prirejalj smo tudi kulturne in zabavne večere in s sosednjo tržaško brigado smo se posebno dobro razumeli. — Nazadnje je prijazen in nasmejani Hasim še povedal, da je v naslednjih letih odšel na delovne akcije s pionirji. Dvakrat jih je peljal na obiranje hmelja v Zalec na Stajerskem in tudi na tiste kraje so mu ostali lepi spomini.

Marsikatera solza je zablestela ob odhodu

Tudi tovariš Tone Hotko iz Kranja je star znanec udeležencev mladinskih delovnih akcij. Dobro se še spominjam, kako so v poletnih mesecih 1947. leta Kranjčani že zbirali denar za njegov grobnj venec. Na progi Samac—Sarajevo je težko zbolel in precej dolgo je moral ostati v bolnici. Vest o smrti seveda ni bila resnična in z veseljem smo ga ob vrnitvi vsi pozdravili. Naslednje leto je tovariš Tone ostal v Sloveniji. Delal je v Bičkovi mladinski delovni brigadi na odseku Rudno—Lastovka v Selški dolini. Leto dni kasneje pa ga spet srečamo na avtoputu Zagreb—Beograd. Bil je komandant I. Kranjske MDB »Franceta Prešerna«. V razgovoru je življenje na tem gradilišču takole opisal: — Tri tedne pred odhodom brigade sem odšel na tečaj komandantov. Tam sem spoznal sijajnega fanta iz Sandžaka. Klicalj smo ga Medo, priimka pa se več ne spominjam. Postala sva kmalu najboljša prijatelja. Uspela sva, da so tudi najini brigadi namestili v istem »logorju«. Se vedno imam pred očmi dan prihoda mladih graditeljev iz Kranja in Sandžaka. Brigadi sta se postrojili druga drugi nasproti. Medo in jaz sva seznanila najprej člane obeh štabov, nato pa so si podali roke še ostali brigadirji. Tri dni smo urejali taborišče, Sandžakovec so pomagali nam, mi pa njim. Med obema brigadama se je razvilo globoko, nesebično prijateljstvo. Celo od glavnega štaba smo dobili pohvalo za »bratstvo in edinstvo«, ki smo ga skovali. Na večer pred vrnitvijo v domače kraje je za slovo spustil našo zastavo komandant sandaške brigade, naslednje jutro pa sem jaz dvignil njihovo. Ločitev je bila težka za oboje. Marsikomu so ob odhodu solze zablestele v očeh — je končal svoje pripovedovanje tovariš Hotko. J. O.

„Živela prva kranjska brigada“ - je odmevalo pozno v noč

Kranjska mladina je sodelovala v raznih akcijah zveznega značaja, od proge Brčko—Banoviči pa tja do del v Jablanici. V letu 1951 je bila ustanovljena samostojna »Kranjska brigada«. Priprave so se pričele sredi julija. Odziv mladine je bil zelo velik, prijavili so se dijaki gimnazije, gumarske šole »SAVA« in vajenske šole v »Iskri«. Brigada je štela 120 mladincev in mladink. Ime je nosila po narodnem heroju Stanetu Zagarju, organizatorju narodnoosvobodilnega gibanja na Gorenjskem.

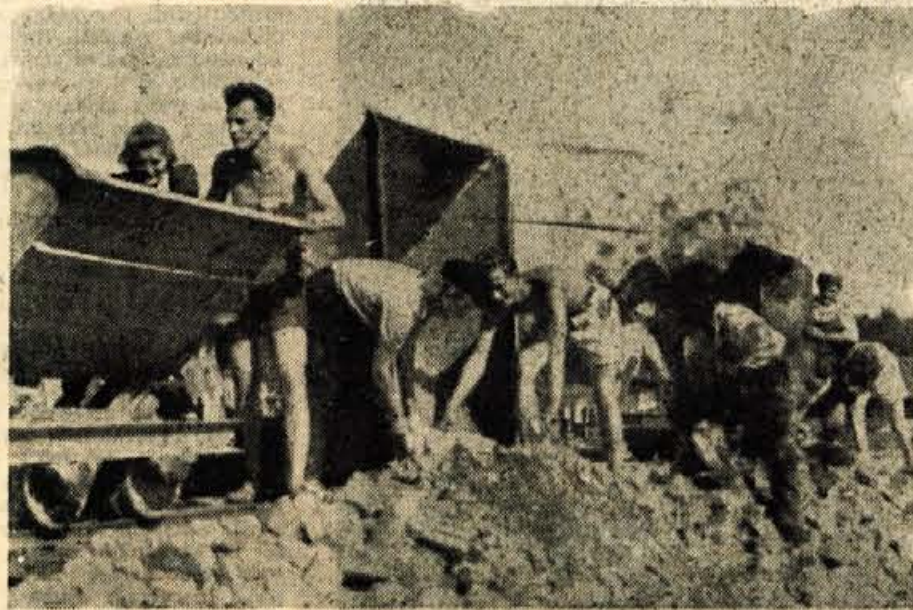
Ob slovesu nam je vsakdo želel veliko uspehov pri gradnji mladinske proge. Se zadnjikrat smo zamahnili v pozdrav in že smo imeli Kranj za seboj. Vozili smo se skozi Hrvatsko in naslednji dan prispeli v Bosno. Mladina iz vse države je gradila novo progo. Nastanili smo se v svoji baraki s še neko drugo brigado, katere ime mi je že ušlo iz spomina. Takoj smo se spoprijateljili in seveda do konca akcije ostali dobri tovariši. Še isti dan smo se seznanili z ostalimi brigadami na našem sektorju. Naše delovno področje je bilo približno četrte ure oddaljeno od bivališča. Najprej smo uredili brigadno kuhinjo, nato pa smo si razdelili potrebno orodje in brigada je bila pripravljena, da s krampi naskoči odkazani hrib. Razdelili smo se v tri izmene: dopoldansko, popoldansko in nočno.

Prvi dan smo se preveč zagnali, zato nas je po končanem delu vse bolelo. Volje kljub temu ni nihče izgubil. Po nekaj dneh smo se privadili, utrujenost je iz dneva v dan bolj pojemala, zato je bil tudi učinek dela vedno večji. Z vagončki smo prevažali vsak dan nešteto kubikov zemlje. Med seboj smo tudi tekmovali. Ze drugi dan je bila pohvaljena najboljša izmena. Čez nekaj dni smo ustanovili še trojke. Vsaka je hotela biti najboljša. Ob koncu prve dekade je prejela brigada

pismo pohvalo. Ta uspeh nam je dal še večjo voljo do dela. Štab brigade se je s komandirji vsak dan posvetoval, kako bi delo še izboljšali. Uspelo nam je. Čez deset dni brigada ni bila več samo pohvaljena, postali smo udarni. Ob razglasitvi je bilo kot v panju, veselje in vzkljkanje prvi kranjski brigadi se je zavleklo pozno v noč. To je bil za nas resničen pra-

prav vsi smo se dobro izkazali. Tudi dekleta zaslužijo pohvalo, saj sta dve od njih prejelj celo naslov udarnika. Ob prostem času smo se udeleževali na kulturno-prosvetnem in fizikturnem področju, v večernih urah pa smo se najraje zbrali pri tabornem ognju, prepevali in se veselili dnevnih uspehov. Kovali smo prijateljstvo z ostalimi brigadami in bili

Res je bilo tako. V naslednjem letu je bila ustanovljena druga kranjska brigada Staneta Zagarja. Odšli smo v Jablanico. Stari znanci smo si podali roke in izkušnje iz prejšnjega leta so nas spremljale pri delu. Delovni pogoji v Jablanici so bili nekoliko težji, toda kljub temu smo dosegli zavidanja vredne uspehe. Druga Kranjska je postala trikrat udarna.

»Kdo bo naredil več« - je njihovo geslo

zmk. S podvojeno silo smo se zagrizli v delo v zadnji dekadi. Vsakega posameznika je spremljala želja, da bi tudi on postal udarnik. Delo je pokazalo svoje. Ob koncu je bila brigada »Staneta Zagarja« drugič udarna. Skrb, ali bomo kos nalogam in bomo dostojno zastopali kranjsko mladino, je bila za nami. Dokazali smo, da smo vredni imena, ki ga je nosila brigada.

smo vedno pripravljene pomagati drug drugemu. Približal se je dan odhoda. Na predvečer smo se poslovili od tovarišev, ki so še ostali na delu in jim želeli obilo uspeha. Dvakrat udarna in večkrat pohvaljena brigada Staneta Zagarja se je vračala. Vsakemu brigadirju so žarele oči od veselja in vsakdo si je želel, da se vključit prihodnje leto spet v brigado.

Mestni komite LMS Kranj hrani danes kar pet udarniških brigadnih diplom in nekaj diplom za fizikturno in prosvetno delo. Kranjska mladina je svoje mesto častno zastopala na teh akcijah.

Aleja Eržen.

Program prireditev

OB 10-LETNICI

mladinskih delovnih brigad

V KRANJU

NA JESENICAH

Vse udeležence lokalnih, republiških in zveznih delovnih akcij, kakor tudi ostalo prebivalstvo občine Kranj, obveščamo, da bodo proslave od 31. marca do 8. aprila 1956.

Sporodi:

31. 3. ob 19. uri: akademija v Sindikalnem domu.

1. 4. ob 8. do 12. ure: prostovoljno delo pri urejanju igrišča na Zlatem polju.

6. 4. ob 19. uri: gledališka predstava v Prešernovem gledališču.

7. 4. ob 19. uri: zbor brigadirjev in mladincev na Fitovem trgu.

Od 31. 3. do 8. 4.: predvajanje filmov za mladino v kinu »Storžič«.

V teh dneh bo tudi odprta razstava dokumentarnega gradiva z delovnih akcij Ljudske mladine Jugoslavije.

Občinski komite LMS Kranj

31. marca: centralna proslava v Domu Partizan. Program bodo izvajali mladinci. Nastopajo recitatorji, tamburaški zbor in godba na pihala.

Nedelja, 1. aprila: vzdava spominske plošče mladinskih delovnih akcij na novem postajnem poslopju. Predsednik ObLO Jesenice Maks Dolnar bo nato sprejel večkratne brigadirje in odlikovance.

V GORENJI VASI

Občinski komite LMS Gorenja vas je pripravil naslednji program:

Nedelja, 1. aprila ob 8. uri: množično strelsko tekmovanje, sodelujejo lahko člani, mladinci, mladinke in pionirji. Najuspešnejši tekmovalci bodo dobili lepa praktična darila, najboljša strelska družina pa pokal občinskega komiteja LMS Gorenja vas.

Nedelja, 1. 4. ob 20. uri: zbor vseh brigadirjev, kratka akademija in zabava. Sodeluje priznani tržaški kvintet.

„Mi gradimo ceste, proge...“

Kot nekdanja članica mladinskega kolektiva tovarne »Inteks« sem sodelovala v raznih delovnih akcijah. V mesecu avgustu 1947 sem se v Kranju vključila v III. Jelovško mila-

vega do zadnjega dneva. Pesem »S krampom udari, z lopato odvali« je odmevala po gradilišču. Pojoč smo odhajali na delo, pojoč in vedno vednih lic smo se vračali domov. Tudi tekmovali

kov — takrat veselja in navdušenja kar ni bilo konec. Celotna brigada si je priborila trikratni udarni naslov.

Po napornem fizičnem delu smo se redno udeleževali tudi v fizikturni, študirali smo kulturne programe za brigadne svečanosti in se zabavali. Stenčas je bil vedno poln zanimivih prispevkov. Dekleta nismo hotela nikjer zastajati za fanti.

Delovna akcija je bila šola mladih ljudi in marsikaj smo pridobili v nekaj mesecih brigadnega življenja. Gradili smo progo in proga je gradila nas. Radi smo se tudi zavrteli, kadar nam je harmonikar Tone zaigral na svoj meh. Največkrat smo zaplesali kolo »Mi gradimo ceste, proge, postavljamo moste duge«.

Tako nam je v delu in zabavi potekal čas in trikrat udarna III. Jelovška brigada se je s ponosom poslovila od Bosne. V Kranju smo se razšli vsak na svoj dom. Sama sem se kasneje udeležila raznih delovnih akcij in povsod sem srečala znance iz tretje Jelovške. To je bilo veselje, saj smo si imeli toliko povedati. Izkušnje in znanje z delovnih akcij smo vsi s pridom uporabljali, zdaj pa je naša dolžnost, da z življenjem in pomenom delovnih brigad se-

Mladinci pomagajo pri raznih delovnih akcijah

dinsko brigado. S pesmijo smo zapustili Gorenjsko in se odpeljali neznanj Bosni nasproti. Nekateri smo bili še plahti, saj nismo vedeli, če bomo kos vsem težavam in naporom.

Ponoči smo prispeli na cilj. Ob razsvetljavi karbitaric smo se namestili v leseno barako. Neustopno smo čakali dneva, da bi videli, kakšen je svet okoli nas. Med seboj smo se hitro pobratili in postali dobri tovariši. Delo smo opravljali v bližini Doboja. Prvi mesec smo gradili useke in nasipe, polagali smo tračnice, in ker smo bili zadnja izmena, smo postavljali tudi nova postajna poslopja ob progi Dboj—Banja Luka.

Začetek je bil težak. Marsikatera nežna član je dobila krave žulje, toda roke so se kmalu utrdile. Velika volja do dela nas je spremljala od pr-

vega do zadnjega dneva. Pesem »S krampom udari, z lopato odvali« je odmevala po gradilišču. Pojoč smo odhajali na delo, pojoč in vedno vednih lic smo se vračali domov. Tudi tekmovali

Mladinci se pomagali tudi pri gradnji gimnazije v Loki

no zastavico. Zastavica je romala iz rok v roke, vsaka četa je hotela biti najboljša. Pa kaj zastavica — proglasitev udarni-

znanimu tudi doraščajočo generacijo, cicibančke, pionirje in mladince. Lojzka Kotar, Kamnik.

Kramp, lopata in knjiga je naša orožje

Od petka do petka Z zasedanja Zvezne ljudske skupščine

Konec preteklega tedna se je pričelo v Beogradu zasedanje Zvezne ljudske skupščine in se v času, ko to pišemo, še nadaljuje.

To večdnevno zasedanje Zvezne ljudske skupščine sodi med najpomembnejše dogodke našega notranje političnega dogajanja v tem tednu, saj so bila na njenem dnevnem redu številna pomembna vprašanja za bodoči razvoj našega gospodarstva sploh v letošnjem letu.

Med najpomembnejše značilnosti tega zasedanja sodijo prav gotovo ekspozici Milentija Popovića o predloženem zakonu o zveznem proračunu, nadalje podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja, o zakonu o državni upravi in o zakonu o zveznih organih uprave in slednji ekspozici podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Svetozarja Vukmanovića-Tempe, o osnutku zveznega družbenega plana za letošnje leto.

Predlog zakona o proračunu vsebuje precej novosti, zlasti pa gibljivejšo in labilnejšo preračunavanje in uporabo sredstev raznih skladov, ki bodo letos ustanovljeni.

Ekspozici Edvarda Kardelja o zakonu o državni upravi vsebuje precej novosti. V njem so zlasti izražene organizacijske spremembe naše državne uprave, ki jo je treba glede na novo teritorialno razdelitev izpopolniti in še bolj prilagoditi utripu celotnega dogajanja pri nas.

Novi osnutek zveznega družbenega plana za letošnje leto, katerega je obrazložil Svetozar Vukmanović-Tempo, navaja glavne značilnosti letošnjega gospodarskega razvoja pri nas.

Medtem ko je Svetozar Vukmanović-Tempo najprej analiziral nekatere splošne značilnosti naše dosedanje gospodarske politike in se še posebej dotaknil našega gospodarstva v obdobju leta 1953-1955 je zlasti govoril o naših načrtih v letošnjem letu.

Ni prav nobenega dvoma, da bo v letošnjem letu posvečena največja pozornost povečanju kmetijske proizvodnje, delovni storilnosti ter obsegu in sestavi investicij v letošnjem letu.

Temelj naših ukrepov v kmetijstvu bo in mora ostati še nadalje pospeševanje združništva, krepitev državnih kmetijskih posestev, nadalje služb za pospeševanje kmetijske proizvodnje in zlasti za večje družbene materialne investicije.

Združništvo je podlaga za pospeševanje kmetijske proizvodnje na široki osnovi. Letos bomo morali še bolj intenzivno nadaljevati podpiranje splošnih kmetijskih združenj, zlasti v razvijanju storitvenih dejavnosti, mehanizaciji za kmetijska dela in pridelovanje kmetijskih pridelkov. Začeto dejavnost v odkupu in prometu s kmetijskimi pridelki, bo treba okrepliti tako z ekonomskimi kakor z organizacijskimi ukrepi. Družbeni plan za letošnje leto in gospodarski sistem predvidevata več olajšav, ki bodo združenjem omogočile, da bodo svojo dejavnost uredile in razširile.

Zato naj bi se celoten obseg družbenih investicij v osnovna sredstva kmetijstva po predvidevanjih plana povečal na 26 milijard dinarjev, ali za 19%, v primerjavi z lanskim letom. S tem pa se niso izrpane vse investicije v kmetijstvu. Nekaj sredstev bo šlo tudi iz proračunskih skladov za napredek kmetijstva, in sicer brskone kakih 8 milijard dinarjev.

Eden izmed bistvenih pogojev za trajnejšo ureditev trga in izboljševanje življenjskega standarda naših delavcev in uslužbencev pa je prav gotovo povečanje delovne storilnosti. Delovna storilnost se pojavlja tudi kot glavni pogoj za odstranitev težav na trgu. Brez stalnega naraščanja delovne storilnosti ne bi mogli urediti glavnega problema našega razvoja. Spopad med nujnostjo intenzivne investicijske izgradnje, katero še vedno zahteva nizka stopnja razvitosti naših proizvodnih sil, ter potrebo po stalnem naraščanju življenjskega standarda delavcev in uslužbencev.

Na vseh področjih naše proizvodnje imamo še ogromne možnosti in velike ter neizkoriščene rezerve za naglo povečanje delovne storilnosti. Letošnje leto bi bilo velikanskega pomena za naš nadaljnji razvoj, če bomo začeli z vitrajnim izkoriščanjem teh rezerv.

Glavni pogoj, da bomo začeli izkoriščati rezerve, je v odstranitvi tistih gmočnih težav v našem procesu reprodukcije, ki so delovno storilnost znatno potiskale nazaj. Drži, da sta neredna preskrba s surovinami iz uvoza, in pa pomanjkanje alicernih večjih rezerv še v dosedanjem razvoju zelo pogosto in na mnogih mestih prekinila normalen, neoviran potek proizvodnega procesa in povzročila, da je bila proizvodnja neracionalna. Drži tudi, da so bili tudi neredno vzdrževanje osnovnih sredstev in pogosti zastoji zaradi pomanjkanja rezervnih delov ovira v delu podjetij. Te evire zadnja leta niso bile toliko v nesadestnih sredstvih amerizacijskih skladov, kolikor v težavah glede nakupa dotrajanih delov za izmenjavo in vzdrževanje, zlasti iz uvoza.

Za večji vzpon delovne storilnosti v letošnjem letu je nujno potrebno, da potrošnje investicijskih sredstev podjetij, ljudskih odborov in republik, v večji meri usmerimo na racionalizacijo in rekonstrukcijo, da bomo z odstranjevanjem ozkih grl v proizvodnji s uvajanjem bolj racionalnih procesov zelo hitro in razmeroma s majhnimi sredstvi povečali proizvodnjo in delovno storilnost.

Družbeni plan za letošnje leto predvideva povečanje celotnega družbenega produkta za 4,3%, oziroma povečanje na prebivalca za 2,5%.

Razen povečanja družbenega produkta kot gmočnega temelja za ureditev razmer na trgu, je naša politika letos usmerjena na povečanje uvoza potrošnega blaga. Hkrati s tem pa gredo naši napori tudi za tem, da omejimo in zmanjšamo družbeno potrošnjo.

V tem omejevanju je letos glavne znatno zmanjšanje obsega družbenih investicij. Obseg teh v letošnjem letu je predviden v znesku 346 milijard proti 429 v lanskem letu. To pomeni, naj bi se investicije zmanjšale za 18%.

Glavni razlogi za zmanjšanje investicij so predvsem v tem, da obseg nove zaposlenosti, ki je v veliki meri odvisen od obsega investicijske dejavnosti, vskladimo z našimi gmočnimi možnostmi ter tako omejimo naraščanje plačnega sklada ter vskladimo odnos na trgu osebne potrošnje. Učinek tega ukrepa bomo čutili tudi v tem, da bo omogočil skladnejšo preskrbo podjetij z raznimi potrebščinami, da bo povečal izvoz industrijskih izdelkov in da bomo imeli več blaga za osebno potrošnjo.

Ti povzeki iz osnutka letošnjega družbenega plana nam kažejo, da bodo morali delovni kolektivi v naših podjetjih dobera pretrpeti vse možnosti za nadaljnje povečanje delovne storilnosti, ki lahko v prvi vrsti neposredno vpliva tudi na dvig življenjske ravni.

Pogovor o kritiki

Dejavnost nepoklicnih igralcev, združenih sedaj v gledaliških odsekih »Svobod« in Prosvet, druž., je po vojni v osnovah spremenila svoj značaj. Dočim je bilo nekdanje najmočnejše gibalno čisto veselje (diletto) do odrske igre, se je po vojni temu, po sebi lepemu nagibu, pridružil še družbeni faktor.

Amaterski režiser, scenograf, igralec je, bodi zavestno, bodi podzavestno, vključil svoj talent v skupni proces, ki se je pričel hkrati s prvim strelom iz partizanske puške, proces, ki ga označuje problem: delovni ljudje in kultura. V sklopu socialistične družbe se ne moremo več zadovoljiti z majhno kulturno

ali zavoljo raznih, v podzavest potisnjenih želja, marveč je pridruženo odgovorna naloga.

Po večini se tega dejstva igralske družine — mislim stalne, ne samo slučajno in za določeno priložnost zbrane — dobro zavedajo. To kaže večja skrb v izbiri repertoarja in resnejše pripravljanje predstav.

Svoj delež k nalogam gledaliških družin bi morala pridati tudi kritika. Seveda od amaterskega poročevalca, kot od igralca ne moremo zahtevati dognane popolnosti: globokoumnega eseja ali ostre dramaturške razčlenbe igre, saj celo naša poklicna kritika zelo močno šepa.

vsem druge (in pogosto ostro kritizirane) kot amaterstva, ki ga zmeraj odlikuje osebna prizadetost, toplina in neposrednost.

Taki slavospevi kaj lahko zbudijo pri igralski družini ali posamezniku neupravičeno samozavest, vase zaljubljenost in nestrpnost, ki mu bo v nadaljnji rasti huda cokla. Bralec, ki bo verjel takemu poročilu in videl znabiti le podpovprečno uprizoritev, bo prihodnjic nezaupe in bo ostal doma. Polne dvorane pa ne odtehta nobena še bolj laskavo napisana ocena.

Odgovoren poročevalec ne bo pohvalil poštvrtovalnosti in truda amaterjev z obrabljenimi frazami, ki ne povedo ničesar, ampak bo poiskal preproste in iskrene besede. Opozoril pa bo tudi na knjige; manj na pomanjkljivosti posameznikov kot uprizoritve v celoti. Ne bo pisal samo za igralce ampak tudi za publiko, ki ji bo pojasnjeval, kako je treba gledati in razumeti igro. Samo taka kritika bo prinašala svoj delež k nadaljnji rasti gledališke kulture v našem mestu in na vasi.

Francé Bratkovič.

Preusmerili bodo gledališki program

V soboto zvečer se je po daljšem času spet napolnila klub-ska soba kulturnega doma v Mošnjah. Člani SZDL so se zbrali na običnem zboru. Tajnik je poročal o politični in kulturni dejavnosti v občini. Poudaril je, da je bila najbolj delavna igralska družina DPD »Svoboda« in kritiziral odbor SZDL, ki je nudil premalo politične in moralne podpore mladini.

Po poročilih, ki so jih podali odborniki, se je razvila živahna razprava. Dramskemu odseku so očitali, da so predstave iz leta v leto slabše, zato bodo repertoar v prihodnji sezoni spremenili. Skušali bodo postaviti na oder le taka dela, ki so v skladu s kulturnim izobraževanjem vasi. Ob koncu zбора so udeleženci izvolili nov odbor SZDL in 5-članski potrošniški svet poslovalnice KZ v Mošnjah. S tem bodo verjetno odpravljene tudi nepravilnosti, ki se sedaj dogajajo v trgovini, zlasti v mesarskih poslovalnicah.

C. Z.

Občinski svet „Svobod“ in Prosvetnih društev Kranj na začetku poti

Prvi posvet delegatov »Svobod« in Prosvetnih društev iz občine Kranj je rodil nekaj dobrih misli in pobud, ki bodo prinesle prosvetnemu delu v novih občinskih okolnostih boljše in uspešnejše oblike dela. Prosvetne naloge niso samo stvar prosvetnih društev, temveč naloge vseh organizacij, podjetij in ustanov, ki predstavljajo našo družbo. Delati z roko v roki je gotovo že dobro zagotovilo za napredek. Delegati so dognali, da bi bilo povsem narobe, če bi se prosvetna društva zapirala vase, še bolj pa, če bi jih SZDL, ZK in druge organizacije, pa tudi kmetijske zadruge, pozabljale, podcenjevale ali celo, kakor so izvajali nekateri delegati, zametavale. Kmetijska zadruga iz Podbrezja ni žrtvovala niti dinarja za izboljšanje dela prosvetnega društva. Njih skupna dolžnost je, da proučujejo svoje okolice kot celoto in da skupno iščejo uspešnejših oblik za izvajanje kulturno-političnega programa, ki izhaja iz trenutnih gospodarskih osnov in potreb kraja.

Eden izmed poglavitnih uspehov posveta pa je bila ustanov-

vitev Občinskega sveta »Svobod« in Prosvetnih društev Kranj. Ustanavljanje teh svetov pri občinskih ljudskih odborih je povsem novo in izhaja predvsem iz težnje, da se tudi na tem področju uveljavi družbeno sodelovanje. Četudi bodo najuspešnejše in najpravilnejše oblike dela sveta nastajale šele pri delu samem, je že sedaj mogoče predvidevati nekatere značilnosti, ki bodo nedvomno vplivale na uspeh. Predvsem je to družbeni organ, ki na osnovi širših posvetov svetuje in vpliva na vsebino kulturno-političnih programov. Biti mora zgolj dober svetovalec, ki ne duši samostojnega dela društev. Njegova naloga je tudi, da posreduje izkušnje uspešnejših društev in da sklicuje skupne seminarje in tečaje. Povezuje tudi društva zaradi medsebojnih gostovanj, posebno ob krajevnih praznikih. Tudi pomoč pri sestavljanju in izvajanju proračunov, pomoč pri urejanju administrativnega poslovanja in pravilno razdeljevanje subvencij bo njegova naloga. In še vrsta nalog bo, ki jih bo moral prevzeti nose.

Koncert slepih iz Stare Loke v Tržiču

Precej hladni so Tržičani in težko jih je kam spraviti. Toda pretekli ponedeljek so brez vsake propagande napolnili veliko dvorano v Cankarjevem domu do zadnjega kotička. Niso brez srca in kadar je treba, pokažejo tudi svojo dobro stran.

Kot žitno klasje v vetru je valovala dvorana, ko je opazovala govornika, slepega profesorja Petra Confidentialja, kako je čital svoj pozdravni nagovor s prsti. Ze en sam pogled po dvorani je pokazal, kolikšne simpatije so si hipoma pridobili slepi iz Stare Loke. Nastop pevskega zbora je bil ubran, lep in priščen. Solo točka slepe tovarišice Lizike Pohorčeve je žela viharen aplavz, enako tudi solistični nastop Helene Zajčeve, ter duet tov. Zajčeve in tovariša Confidentialja. Pevci bi res zaslužili, da njihovo petje posnamejo na gramofonske plošče. Ljudje bi jih radi poslušali. Tudi citrašice in obe tovarišici, ki sta igrali klavir, so bile deležne hrupnega priznanja. Nad vse je ugajala himna Stari Loki, ki jo je pel mešani zbor. Skoda bi bilo, da bi odšla v pozabo. »Mali orkester« slepih iz Loke je zaigral bolje kot marsikateri veliki orkester, saj v izvajanju ni bila samo rutina, ampak tudi veliko pristnega čustva.

Tržičani želimo, da bi nas slepi še večkrat obiskali, čeprav vemo, da od nastopa niso imeli nobenih materialnih koristi, saj je vstopnina komaj krila stroške. Še dolgo se bomo spominjali njihovega koncerta.

Posvet je razen razprave o delu posameznih društev prinesel še nekaj sklepov. Ti se nanašajo predvsem na izobraževanje delovnega ljudstva. Društva bodo pripravila strokovna predavanja s temami, ki bodo zanimale najširši krog ljudi. Uvedla bodo tudi predavanja o družbenem upravljanju v šolskih, potrošniških in drugih svetih. Posebno skrb pa bodo posvetila mladini. Nudila ji bodo privlačno delo in jo prek tega vključevala v svoja društva.

S tesnim sodelovanjem in razumevanjem vseh organizacij, vseh podjetij in ustanov bodo lahko Svobode in prosvetna društva opravljala svoje poslanstvo, nov ustanovljeni svet pa bo imel svojo dobro osnovo in zagotovil, da bo lahko kot svetovalec in posredovalni organ mnogo koristil pri prosvetljevanju delovnih ljudi v skladu z novimi družbeno-političnimi zahtevami naše socialistične stvarnosti.

—e—

Indijanski slikar F. Blackbear Bosin: Prerija gori. Le majhen drobec nekdanjih gospodarjev Severne Amerike še živi v nekaterih rezervatih. Samo nekaj nad 300.000 jih je ostalo. Priobčena slika pričča, kako tudi najmanjši narodi prispevajo svoj delež k svetovni kulturni gradbi.

elito, temveč ustvarjamo silno širok krog občinstva, ki bo znalo ceniti in ocenjevati umetnostne in kulturne vrednote. V tem poslanstvu med poklicnim in nepoklicnim igralcem — ne glede na razlike v znanju in izrazni sili — ni razlike; povsod tam, kamor poklicno gledališče ne pride, prevzame amaterska družina kulturno in estetsko-vzgojno nalogo le-tega. Zato amaterska dejavnost dandanes ni več samo ljubiteljstvo, v katero se posameznik zateka na begu pred morečo sedanostjo

Nekaj po moramo pričakovati od nje: da je resna in da dohaja čas.

V desetletnem razveseljivem razvoju slovenskega amaterskega igralskega poročanje o igranih temu vzponu žal ni sledilo. Se danes jadra tako vsebinsko kot izrazoslovju pod zastavo ranjkega »Jutra« ali celo Bleiweisovih »Novic«.

Vsako delo terjaja neko plačilo in amaterskemu igralcu je priznanje, posebej javno priznanje v časopisu edino plačilo za neštivilne, pri večernih skušnjah prebite ure. Do kraja zgrušeno bi bilo »objektivno« strokovnjaško kritiziranje, ki bi ljudem ubilo vse veselje in voljo do dela. Nič manj pa ni zgrušeno nereno in pretirano nekritično hvalisanje vseprek, ki izzveni pogosto za inteligentnega amaterja naravnost žaljivo.

Mnogo preveč je še zmerom v navadi pisanje, da je »igra več kot uspela«, da je podal igralec »svojo vlogo« tako dovršeno, kot le kateri poklicni igralec, da so »vsi igralci brez izjeme odigrali svoje vloge dognano« all celo, da je »družina že daleč preraša amatersko raven«, torej, da je vsaj enaka poklicnim ansamblom. Take primerjave so do kraja nesmiselne, saj so osnove poklicnega igralskega po-

Knjige in šola

O pomanjkanju knjig, zlasti mladinskih, ki so predvidene tudi kot obvezno čtivo v naših gimnazijah, menda ni treba posebej govoriti, ker je to znana stvar.

Da bi to stanje kar se da omiliti, je »Mladinska knjiga« začela z novo knjižno zbirko »Kondor«, ki naj bi izdajala dela iz slovenske pa tudi svetovne klasične literature.

Na sestanku šolskih knjižničarjev in profesorjev-slavištvov, ki je bil v sredo, so precej razpravljali o načrtih te knjižnice za letošnje in prihodnja leta in dali nekatere pobude. Vse kaže, da se tudi mladinski literaturi v kratkem obetajo boljše časi.

IVERI

V moskovski založbi Izdatel'stvo Inostrannoj literaturi je izšel ruski prevod znamenitega romana Dobrice Cosića »Daleč je sonce«.

Makedonsko gledališče v Skopju je razpisalo nagradni natečaj za izvorno makedonsko dramo. Od 25 predloženih del ni komisija nagradila niti enega. Kriterij je bil zelo strog.

V Ljubljanski drami je bil kriterij — izgleda — precej premil. Pred kratkim je bila premiera nagrajene Javorškove farse »Povečevalno steklo«. Kritika je igro razcefrala. Posebno ostro je v Ljudski pravici Lev Modic obsodil idejno politično tezo farse.

Za mednarodni festival v Cannesu je konkuriralo 8 jugoslovanskih podjetij s kratkometražnimi filmi. »Triglav-film« je predložil »Ples čarovnic«, filmski balet po glasbi Blaža Arniča. V Cannes bo poslan film »Pritevanje o Tesli« (Umetniški studio Beograd) in film »Crne vode« (Jadran film).

Frankov režim je zaprl sredi snemanja novega filma znamenitega španskega režiserja Bardema. Tuji igralci (francoski in ameriški), ki so sodelovali v novem filmu, so odklonili delo pod drugim režiserjem in zapustili Španijo.

Hrvatska književna revija »Republika« je v svojem 12. letu popolnoma spremenila svoj izgled. Sedaj izhaja kot nekakšen kulturno-literarno-zabavni omnibus.

MOŽ S KLOBUKOM (lesorez), dele nadarjenega Tineta Juva-na, dijaka IV. razr. gimnazije v Štrašiču.

GORENJSKI KMETOVALEC

KMETIJSKA ZADRUGA - društvo ali gospodarstvo

Ob občnih zborih kmetijskih zadrug

Lep napredek na vseh področjih,

so ugotovili zadružniki KZ Naklo - Dobiček za investicije

Prejšnji petek je bil v Naklem občni zbor tamošnje kmetijske zadruge. Udeležili so se ga skoraj vsi člani zadruge. Zbralo se jih je 125, med njimi pa smo opazili predsednika Okrajnega odbora SZDL Mirka Zlatnarja in predsednika OZZ Taneta Fajfarja.

DELOVNO PREDSEDSTVO
Na levi je predsednik zadruge tovariš Andrej Triler

Zbor je potrdil mnenje, da so naklanski zadružniki nedvomno lahko marsikomu za zgled. Poročila upravnega odbora in pa posameznih pospeševalnih odsekov so pokazala, da je bil v preteklem letu dosežen znaten napredek na področju proizvodnje in organizacijskega utrjevanja zadruge.

Predvsem v živinoreji so bili uspehi veliki. Povprečna molznost krav se je povečala in je danes 2.800 litrov. Najslabša krava daje 1.440 litrov mleka, najboljša pa 4.462 litrov mleka na leto. Prav zaradi skrbne kontrole mlečnosti in drugih osnovnih značilnosti živine je dana solidna osnova za selekcijsko delo.

Poljedelski odsek je pripravil več analiz zemlje, ki so pokazale, da naklanskim njivam primanjkuje predvsem apnenca. Poskusno škropljenje proti plevelu je pokazalo prav zadovoljlive rezultate.

Viktor Zaplotnik je poročal

Novice iz kmetijskih zadrug

V KZ Stara Fužina so imele žene zadružnice pretekli teden trodnevni tečaj o sodobnem predelovanju in konzerviranju svinjskega mesa. Za ta tečaj je bilo med ženami zadružnicami veliko zanimanje. Tečaja se je udeležilo 26 tečajnic.

Zadnji dan tečaja so tečajnicam predavali tudi kmetijski strokovnjaki o pomenu pridelovanja vrtnin, o pravilnem načinu in higieni molže ter o perutninarstvu. Po predavanjih so tečajnicam predvajali strokovno poučna filma o »Zreji štajerske kokoši« in o »Pridelovanju semenskega krompirja«. Tečaj je v splošno zadovoljstvo udeležencev dobro uspel!

Op. ur. Z današnjim dnevom smo uvedli novo rubriko pod zgorajšnjim naslovom, zato pozivamo vse kmetijske zadruge, naj nam poročajo o pomembnejših dogodkih njihovega dela. Dopise pošiljajte na Uredništvo »Gorenjskega kmetovalca« pri »Glasu Gorenjske« Kranj.

Uspešno delo KZ Laze v Tubinju

Kmetijska zadruga Laze v Tubinju sodi med najboljše v kamninski občini. Steje 138 članov. Iz dobička, ustvarjenega v letu 1954 (bilo ga je dobrih šest milijonov), so vložili prek dva milijona din v kmetijski sklad 478.000 din pa so vložili za gradnjo 21 gnojničnih jam in treh silosov.

Na območju zadruge so uspeli pri DOZ zavarovati 488 glav koveže živine ali 97% vse odrasle živine. Zadruga je organizirala tudi svojo sadno drevnico, v kateri imajo letos 7000 sadik, od katerih jih bodo dall letos zadružnikom prek 1000 komadov.

za trgovino v Strahinju res tehtni in bi jo bilo treba čimprej odpreti.

Iz strukture dohodkov zadruge je razvidno, da velik del odpade na les in na povsem nekmetijske dohodke od nabiranja borovnic. Iz tega se vidi, da v naklanskem koncu res ni najboljših pogojev za poljedelstvo, na drugi strani pa nam ti podatki dajo misliti, da se zadruga morda še vendarle ukvarja preveč s postransko dejavnostjo.

Predsednik zadruge je tudi poudaril, da člani ne prodajajo vseh pridelkov preko zadruge. Od zadruge bi radi imeli nekateri samo koristi. Tudi tovariš Ivan Zupan je podprl to njegovo trditev. Dejal je, da se je vedno, ko je primanjkovalo mleka, pojavila težnja, da bi se ga čimveč prodalo neposredno pravitnikom. V tako imenovanih »mlečnih mesecih«, ko je bilo mleka na pretek, pa ga je vsak poskušal čimveč spraviti v — mlekarno.

Velikokrat so temu krivi prekupčevalci. Tovariš Zupan je navedel primere pri nakupu živine. Dejal je, da se je, odkar je izšla uredba, ki prepoveduje odkup živine po hlevih, spremenilo samo to, da sedaj prekupčevalec namesto v hlevu sklene pogodbo v hiši. Za živino se potegujejo mesarji iz Tržiča, Golnika, domača klavnica itd. Da se to prepreči, je pozval zadružnike, naj prodajajo živino in vse pridelke le preko zadruge. Na ta način bo imela koristi zadruga, hkrati pa vsak zadružnik.

rabiti ta sredstva. Nekateri so se ogrevali, naj se postavi v Naklem pekarna, da jim ne bo treba »svažati« kruha iz Kranja in Tržiča, drugi pa so menili, naj se zgradi strojna remiza.

Zbor je ob koncu pozdravil tudi tovariš Mirko Zlatnar. Dejal je, da je iz poteka občnega zbora razvidno, da so zadružniki v preteklem letu dobro delali in da so lahko marsikomu za zgled, kako je treba gospodariti in po kateri poti je treba iti. Treba bo seveda še mar-

JAZ SEM ZA TO
Franc Stopar, 83-letni Vazarjev ata — najstarejši zadružnik — glasuje

sikaj storiti. Toda želel bi — dejal tovariš Zlatnar — da greste po tej poti naprej, kot ste šli doslej in se ne plašite raznih prišepetavalec, ki bi radi sejal zmedo in zavrli naš razvoj.

-Ik

Živinorejci, posvečajte molži več pozornosti

Masaža vimena

Po odvzemu prvih curkov mleka naj pripravimo molžo vime za molžo s pravilno masažo! Masira naj najprej desno polovico vimena s palcem desne in leve roke medtem ko sta obe desni četrti vimena objeti z dlanmi in prsti. Masažo vršimo s palcem od zgornjega dela vimena v polkrogu proti siskoma. Levo polovico vimena pa objamemo tako, da sta palca na notranji strani, z dlanmi in prsti pa masiramo zunanjo levo stran vimena.

S pravilno masažo smo usmerili mleko iz posameznih mleč-

nih žlez v seske, nato začnemo z molžo.

Priporočamo molžo s suhimi dlanmi in prsti, a če to le ni mogoče, se sme uporabiti za ovlaženje rok le vazelina, s katero masiramo vime pred molžo.

Molža

Pri molži s celo pestjo in palcem morata kazalec in palec krepko objeti gornji del seska, ostali trije prsti pa so zaenkrat še sproščeni. Nato se postopoma zapro sredinec, prstanec in mezinček. Ta mora iztisniti mleko prav iz spodnjega dela seska. Pri teh prijemih, ki naj se vršijo hitro in brez prekinitev, ne sme biti palec dvignjen nad kazalec, pest pa mora zajeti sesek v celoti. Seska pa pri molži lahko samo narahlo, ali še bolje nič ne nategujemo.

Pravilno je, da molzemo najprej istočasno prednji dve četrti vimena, nato pa zadnji dve.

Ponovna masaža vimena

Ko je vime pomolženo, masiramo zopet prednji del vimena. S palcem in ostalimi prsti leve roke masiramo desno prednjo četrt, istočasno pa masiramo s desno roko levo prednjo četrt vimena. Nato prav na isti način masiramo zadnji četrti vimena.

Mleko, ki je po molži še ostalo v mlečnih žlezah, nato izmolzemo. Ker molžaču še ni uspelo popolnoma izmolsti mleko iz vimena, zato naj ponovno izvrši masažo, ki naj oponaša teletovo suvanje, ko se hrani pri kravi.

Molžač naj z dlanmi in prsti obeh rok izžema mleko iz vsake četrti posebej. Pri tem naj najprej prednjo desno četrt vimena z dlanmi nekoliko dvigne, s prsti pa naj sega čim višje v vime ter naj z masažo rok proti seskom skuša usmeriti vse zaostalo mleko v zgornjem delu vimena proti seskovemu kanalu.

Takoj po masaži obeh sprednjih četrti sledi izmolženje. Na

skočnino za blike, ki znese v enem letu četrtilijonov dinarjev.

O teh primerih ne bi pisal, če ne bi videl, da se pojavljajo zagovorniki takih postopkov ravno na letnih občnih zbora. Ako bodo člani te ljudi poslušali, bodo s tem povzročili propadanje in končno likvidacijo domače zadruge. V bližnji prihodnosti boste zvedeli nekaj več o tem. Taka politika je namreč pripeljala na rob propada že 4 zadruge. Kaj bodo delali ti ljudje potem, koga bodo skušali, ko ne bodo imeli več lastne zadruge, ne vem? Ali je tem lažizadružnikom ljubše, da prevzamejo stvar v roke nezadružna odkupna podjetja? Kaj bodo v teh podjetjih dobili za pospeševanje kmetijstva, o tem ti preroki ne razmišljajo. Zato je dolžnost vseh naprednih zadružnikov, da zastavijo svojo besedo proti razmetavanju zadružnih sredstev.

Nekoč so kmetje sami zbirali denar, da so lahko nabavili kak stroj ali podobno. Po drugi strani pa so pri odkupu obogateli trgovci in mesarji — tedaj je bilo po mnenju nekaterih neragačev vse prav. Danes pa, ko zadruga nabavlja stroje za svoj denar, omogoča elektrifikacijo, skrbi za kulturni dvig vasi, jim to nič ne pomeni. To so lahko samo najbolj reakcionarni in najbolj sovražni elementi in če pogledamo preteklost in vidimo kaj so bili nekoč, odkrijemo šele njihov pravi videz.

Zadruga danes ni več podobna društvu kakor nekoč. Včasih je predstavljala zadrugo samo mlatilnica, slamoreznica ali travniška brana. Danes je zadruga lahko podjetje — gospodarska enota. Ako gospodari dobro, bo uspevala, če se zanamari, mora propasti. Zavedno vodstvo in članstvo zadrugo dvigne, paraziti pa jo pokopljejo. To osnovno misel naj imajo člani pred seboj na letnih občnih zbora. Razprava naj najde odgovor na to, s kakšnimi ukrepi bo zadruga organizirala večjo proizvodnjo na svojem področju in pridelke pravočasno odkupila.

ING. J. P.

NAVZOCIH: 125 CLANOV
Pogled na dvorano med poročili Upravnega odbora

na na precej oddaljeno trgovino v Naklem. Strahinjske gospodinjice izgubijo okoli 6.000 ur na leto samo za hojo v trgovino in nazaj. Videti je, da so razlogi

Ves dobiček, ki ga je ustvarila zadruga v tem letu, so zadružniki soglasno namenili za investicije. Zaradi velikih potreb je bilo seveda več mnenj, kako po-

Naš ra govor

»Pokazati še ne moremo veliko. Smo komaj začeli. Toda dobre volje je na pretek in prav zato bomo lepe načrte, ki jih imamo, zagotovo uresničili.«

Tako je začel pogovor med menoj in Koširjevim Petrom iz Gorič. Peter je predsednik sekcije mladih zadružnikov in sem ga našel v mladinskem okrevališču, kamor je prišel — kakor jaz — pogledat, kako kaj napreduje gospodinjiski tečaj, ki ga je organizirala njihova sekcija.

Zapletla sva se v živahen razgovor.

»Deset nas je bilo, ko smo začeli. Drugi so stali ob strani, je pripovedoval Peter. »Danes pa nas je že več. Tale tečaj je naš prvi uspeh.«

Povedal je, da je bilo najteže prebiti led pri starejših ljudeh. Ti so z nezaupanjem gledali na to novotarijo in niso hoteli pustiti svojih otrok, da bi se vpisali v sekcijo. Nje je bilo treba najprej prepričati, da bo imela mladina od dela v sekciji samo koristi. »Zato smo na prve sestanke sekcije povabili tudi gospodarje. Ko smo vpričo njih razložili, kakšne načrte imamo: da mislimo pripraviti dobra kmetijska predavanja, poučne ekskurzije itd., so se nekako

„Deset nas je bilo...“ Prvi, a zanesljivi koraki sekcije mladih zadružnikov v Goričah

omehčali. Vsak izmed nas — mladih zadružnikov, je dobil doma košček zemlje in to zemljo bomo skupno skušali obde-

lovati po najodobnejših principih. Pri tem so nam obljubili pomoč okrajni kmetijski strokovnjaki. Tako mislimo v praksi pokazati, kakšne so prednosti sodobnega načina obdelave zemlje.

Za naše načrte je pokazala vse, razumevanje tudi kmetijska zadruga, posebno predsednik Jože Mall. Obljubili so nam pomoč in so nas pri naši akciji tudi že podprli.«

Ob koncu je Peter povedal tudi, da se mladina iz Gorič in okoliških vasi dokaj aktivno udejstvuje v kulturno-prosvetnem življenju. Tako rekoč na njeno pobudo so pred 14 dnevi ustanovili DPD »Svoboda«.

»Toda,« je zaključil, »v nobeni vasi nimamo prostora za družabne prireditve. Zato mladina hodi plesat v gostilno.«

Mladim ljudem je zabava potrebna. Zato je škoda, da si jo morajo iskati na tako neprimernem kraju. Morda bi se le dalo kaj ukreniti? Če bo sekcija mladih zadružnikov delovala, bodo prav gotovo tudi to uredili.

-Ik

MLADOST
Predsednik sekcije mladih zadružnikov Peter Košir

DRUŽINSKI POMENKI

Pri elektriki je previdnost vedno na mestu

Različni časopisi in revije večkrat opozarjajo na nevarnosti, ki nastajajo pri nepravilnem ravnanju z elektriko. Nesreče pa se ne dogajajo samo v obratih in tovarnah, marveč tudi v domovih, ker ljudje še ne znajo pravilno ravnati z različnimi električnimi napravami — od navadnega kuharstva preko likalnika pa do najbolj kompliciranega električnega aparata. Često pa se nesreče primeri, ker se preveč zanašamo na to, da se nam ne more nič pripetiti, in prav zaradi tega ravnamo z električnimi pripravami marsikdaj prav lahkomišlno.

Zbrali smo nekaj navodil, ki nas bodo varovala perečih nevarnosti, seveda le, če se bomo po njih točno ravnali:

Nikoli ne uporabljajte pokvarjenih žic, utičev in vtičnic, popravi naj nam jih le strokovnjak, ki svoj posel razume. Vsa-ko popraviljanje, ki ga izvršuje nestrokovnjak, kot je n. pr. prevezovanje natrgane žice z raznimi trakovi, lahko pripelje do nesreče.

Vtičev ne vlecimo iz stikala za vrvice, posebno ne, če je vrvice pretargana in razvita tik ob izolirnem delu.

Ne vtičujemo v razna stikala kovinskih predmetov, da bi jih tako popravili. Posebno se tako radi igrajo otroci, zato jih je na to treba pogosto opozarjati. Previdno ravnamo, če namestimo stikala tako visoko, da otrok ne pride do njih.

Posebno pa je treba svariti pred prijemanjem električnih aparatov z mokrimi rokami. Res je, da se nam 99 krat nič ni zgodilo, stotič pa bo nesreča tu. Zelo rade se primerijo nesreče v kopalnicah, zato velja, da ko sedimo v banji, ne segamo po različnih električnih napravah, ker bi to bila igra s smrtjo. Z okovanimi čevlji stojč na mokrih tleh ne segamo po stikalu. Mokra tla so nevarna tudi v kuhinji, posebno še, če je mogoč stik med kahalnikom in vodovodnim stikom.

Velja naj tudi to pravilo, da se ne smemo nikdar dotikati dveh električnih aparatov hkrati, seveda le, če sta vključeni, kot n. pr. radio aparata in kahalnika, telefona in žarnice ter podobnega, čeprav so vsi ti aparati izolirani, se lahko zgodi, da ne opazimo nastale napake in nesreča je tu.

Zarnice menjamo le, če smo prej izklopili električni tok, najboljše pa je, če izklopimo stanovanjski vod.

Ne puščajmo električnih žic in kablov zavrtih ali celo zavozlanih. To velja tudi za telefon. Zica se tako lomi, izolacija odstopi, pa imamo stik.

Med nevihto izklopimo radio aparate, prav tako, kadar odidemo za dalj časa iz stanovanja. Tedi poberimo tudi vse vtiče iz vtičnic.

Med nevihto po možnosti ne uporabljamo telefona.

Če nam v kakem električnem aparatu praska in poka, prečimo tok in aparata ne uporabljamo več, preden ga ne pregleda strokovnjak.

Zavedajmo se, da je upoštevanje teh nekaj navodil nujno potrebno, ako hočemo obvarovati svoje življenje. Ta navodila so nastala na podlagi večletnih izkušenj in prav zaradi tega so tako merodajna in neobhodno potrebna za slehernega, kd ima opravka z električnimi aparati, s katerimi ima opravka danes že večina ljudi, tako tudi v veliki meri gospodinja v gospodinjstvu.

Štiri prikupne, sodobne in praktične ženske frizure. Dobro si jih oglejte, potem pa se odločite, kakšna naj bo vaša

Družina pričakuje od nas razumevanja

Prav vsako ženo in mater spremljajo zdaj večje zdaj manjše skrbi iz dneva v dan. Marsikatera se jih tudi v trenutkih, ki bi jih morala posvetiti samo družini, ne zna otresti. Čemerno odgovarja na moževa vprašanja in za najmanjši prestopok ošteva otroke. Prav nič ne pomisli, da tudi ona želi od moža, naj ob večerih pozabi na službene težave in prijetno pokramlja z družino. Če mu to uspe, potem je nespametno, ako prične z godrnjanjem žena. Obadva naj v takih trenutkih odpodita dnevne skrbi. Brez

njih bo večer prijetnejši minil. Ne samo mož in žena, tudi otroci se bodo v takem vzdušju mnogo bolje počutili.

Zenine pritožbe o tem, kako dolgo je čakala v trgovini, da je zmanjkalo tega ali onega, da ji soseda še vedno ni vrnila izposojenih vžgalic itd., bo mož še lahko slisal ob drugi priložnosti. Takrat pa jih bo povedala že v mirnejšem in objektivnejšem tonu. Mož pa naj se prav tako ob prestopu domačega praga ne prične takoj jeziti zaradi stvari, ki se mu v službi niso posrečile. Tudi to se da mirneje urediti.

Vse ob svojem času. Zato vsaj eno urico na dan posvetimo družini — to velja za obadva zakonca — ki z vsro pravico pričakuje od nas vedrine in razumevanja.

Kuharski tečaj v Trzinu

Društvo za napredek gospodinjstva v Trzinu je v dnehu od 27. 1. do 21. 3. 1956 organiziralo gospodinjstvo kuharski tečaj. Praktični del je obsegal kuhanje, čiščenje, pomivanje in pranje; teoretični del pa teorijo kuhanja, teorijo šivanja, hranoslovje in družbeno ureditev. Razen tega so imele tečajnice tudi predavanja in praktične vaje iz nege dojenčka ter ročno delo.

Pomoč pri organiziranju tečaja nam je nudil Občinski ljudski odbor v Trzinu in SZDL. Nedvomno pa je, da so k uspehu pripomogle predvsem predavateljice: gospodinjstva učiteljica Cilka Zelinkova, tov. Marta Regvat in medicinska sestra tov. Eleonore Dolenc.

V tečaju je vladal red in disciplina. Uspehe so tečajnice delno pokazale pri slavnostni večerji, ki je bila prirejena ob zaključku. Zeleti je, da bi bili taki in podobni tečaji (tečaj za vkuhanje, konzerviranje itd.) skozi vse leto, ker koristijo posredcem in skupnosti obenem.

TEMELJNO, PODPORNO IN REDNO ČLANARINO PRESERNOVE DRUŽBE VPLAČAJTE NA TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI ŠT. 60-KB-5-2-416.

VSO TEMELJNO IN PODPORNO ČLANARINO VRNE PRESERNOVA DRUŽBA ČLANOM KOLEKTIVA IN ZADRUG V OBLIKI CENENIH KNJIG. ZATO POMAGAJTE ŠIRITI NAPREDNO LJUDSKO KNJIGO IN VPLAČAJTE TEMELJNO IN PODPORNO ČLANARINO.

Okusne manšetne gumbice lahko naredimo sami

Dragocene manšetne gumbice, ki jih često tudi lahko založimo ali se nam radi zgube, se da

nadomestiti prav dobro z dvojnimi, med seboj sešitimi navadnimi gumbi. Za različne srajce (in kravate) lahko uporabimo

Praktični nasveti

različne gumbice. Ta ceneni nadomestek se lahko tudi uporabi za manšetne gumbice pri ženskih bluzah. Iznajdljive tovarišice si jih bodo dale za malo denarja v poljubnih barvah napraviti pri izdelovalcih gumbov. Lepi so taki gumbi iz finega tenkega usnja ali semiša. Živih toda ne kričečih tonov, ki se ne ujemajo z barvo bluze.

Če postanejo čevlji od vlage ali mokrote trdi, jih izmij s toplo vodo in jih namaži z ricinusovim oljem.

Če posoda diši po ribah, čebuli in podobnem, prideni vodi za pomivanje nekoliko kisa. Prav tako prideni vodi nekoliko kisa, v kateri pomivaš stekleno posodo in posoda se bo zelo lepo svetila.

Ako hočeš bele čipke prebarvati, da bodo lepe okrine barve, jih potopi v ruski čaj, samo pazi je treba, da ne bo premočan.

Pri čiščenju madežev z bencinom se naredi na tkanini večkrat grd rob okrog mesta, ki ga čistimo. To lahko preprečimo, ako denemo v bencin ščepec navadne soli.

Pred lupljenjem sadja ali snajenjem zelenjave si nadrgnemo roke z iztlačeno citrono. Roke ostanejo čiste.

Boj rastlinskim škodljivcem

Se preden odleze sneg iz naših polj in vrtov in bo v deželo prišla cvetoča pomlad, se moramo pripraviti za boj proti številnim drobnim žuželkam, ki napadajo naše kulturne in lepotične rastline ter napravijo s tem vsako leto veliko škode. Marsikaj smo že poskusili, da bi zatirali te škodljivce, toda vedno znova jih opažamo na naših rastlinah. Poznamo obilico dobrih in slabih receptov, ki pa so morda zelo dragi. Poskusimo zato s cenejšim, a učinkovitim sredstvom proti malim vrtnim škodljivcem, kakor na primer listnim ušicam, pršicam, raznim listnim gosenicam in ličinkam.

Napravimo ga iz izvlečka paradiznikovih listov in sicer tako, da 1 kg svežih paradiznikov (za dobro uspevanje in boljše pridelke sočnih plodov moramo paradiznike vedno trebiti), močno stiskamo in nato polijemo z 1 litrom vrele vode in to najbolje v leseni posodi, n. pr. sodcu in podobno. Tako nastalo juho pu-

stimo, da se ohladi in jo nato precedimo, potem pa ji dodamo, da bo učinkovitejša, 1/8% raztopine kreslovega mila ali mastne milnice. S to tekočino nato poskropimo napadene rastline. Učinek na škodljivce je zelo močan, medtem ko se nam za rastline ni treba bati, ker tekočina, če je dovolj enakomerno porazdeljena, ne povzroča na njih nobenih poškodb.

ZA PRIDNE ROKE

Lep in praktičen komplet za naše malčke

Sneg je že vzel slovo. Naši malčki samo še čakajo, da se bo zemlja osušila in da se bodo lahko spet igrali na prostem. Vendar pa je spomladanski čas zelo nevaren za prehlad, zato moramo paziti, da so otroci pri igri na prostem dobro napravljeni. Pametno je, da je njihova oblekica tudi praktična. Tiste, ki imamo veselje spletanjem, bomo spletle za svojega otroka po naslednjem navodilu lep in praktičen komplet.

PULOVER — HRBET:
Nasnuj 73 zank rdeče. Pletl 5 cm robu sem in tja desne. Dalje v osnovnem vzorcu. Na obeh straneh dodaj:

5 × v vsaki 10 vrsti po 1 zanko
5 × v vsaki 2 vrsti po 1 zanko
2 × v vsaki 2 vrsti po 2 zanki

15 cm od robu razdeli v sredini dve polovici (za zaporo) snemi srednje zanko, nasnuj na polovici v sredini 4 zanke. Pletl levo polovico ravno. Ko je rokav 10 cm visok, snemaj ramo 1 × 7, 4 × 6.

V drugi vrsti (ko snemaj ramo), snemi še srednje 4 zanke in z belo volno pletl desne sem in tja in zadaj 18 zank. Desno polovico pletl enako.

PREDNJI DEL:
Pletl enako kot hrbet, le brez delitve. Ob vratu zadaj 37 zank.

HLAČKE:
Nasnuj 92 zank rdeče. Za hlačnico pletl 2 cm same desne. Dalje pletl pravo stran desno, narobno levo.

PLETI V SKRAJŠANIH VRSTAH:
11 zank desno, ovij, obrni in pletl nazaj leve, obrni, 22 zank

desno, ovij, obrni in pletl nazaj leve, obrni, 33 zank desno. Pusti te zanke na pletilci in ponovi isto iz obratne strani, potem združi vseh 66 zank in pletl ravno. 8 cm od robu snemi: 13 × v vsaki 4 vrsti po eno zanko, 5 × v vsaki 6 vrsti po eno zanko. — Leva stran je ravna. Ko imaš 25 1/2 cm visoko, pusti na koncu vrste nepopletene: 2 × 10 zank

sti snemi 7 do 10 zank, v naslednji vrsti pa spet 4 nasnuj.

IZGOTOVITEV:

Zlikaj in sešij šive. Vstavi kozo, zašij gornji rob hlač na znotraj in vdeni elastiko. Prišij naramnice na hrbtini strani, spredaj pa gumbice. Rob rokava obkvaččaj z belo volno. Všij zadrgo.

5 × 9 zank

Nato eno vrsto levih in 8 vrst desno za dvojni hlačni rob v pasu. Desne polovico enako.

KOZICA:

Pletl 16 zank na obe strani desno 6 cm v kvadratu.

NARAMNICE:

Nasnuj 128 zank in pletl 22 vrst sem in tja desno. V 11 vr-

OSNOVNI VZOREC:

1—4 vrsta (bela) desne, narobno stran leve

5—7 vrsta (srednje modro) desno

8 vrsta (bela) izmenoma eno desno, eno desno vbodi v zanko prejšnje vrste.

9—12 vrste (bela) desne

13 do 15 vrste (svetlomodro) desne

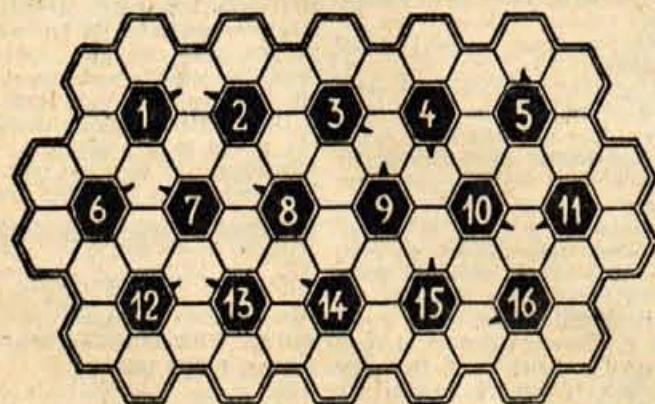
16 vrsta (bela) 1 levo, 1 levo vbodi v zanko prejšnje vrste.

Od 1—16 vrste stalno ponavljaj, samo menjaj barve; po belih črtah menjaj srednjemodro, svetlomodro in rdeče.

MERA:

20 zank v širino in 34 vrst v višino — 7,50 cm.

ZA KRAJŠE VEČERDE URICE Satovnica v sklonih

Besede se začnajo v okencu s črto in tečejo okrog v smeri kazalca na uri.

1. opoj — 3. skl. mn., 2. človeku podobna žival — 3. skl. mn., 3. močnati izdelek, 4. grški bog lepote in umetnosti, 5. vrsta buče — 4. skl. edn., 6. prostor v

cirkusu — 3. skl. mn., 7. ljubitelj, ni profesionalac, 8. sol očetne kisline, 9. slikarska potreščina — 1. skl. mn., 10. mesto v Italiji, 11. vrsta blaga, 12. ločilni števnik, 13. vrsta tkanine, 14. glavno mesto balkanske države — 3. skl. edn., 15. gladen — 1. skl. mn., 16. japonsko oblačilo — 1. skl. mn.

PREMIKALNICA

Če boš premikal gornje besede vodoravno drugo nad drugo, boš dobil v treh navpičnih vrstah tri imena večjih krajev z Gorenjske.

**KLEK
PREZREM
OPASNO
KONCEPT
UJEDA**

Pomlad prihaja...

Volnene rokavice bomo zamenjale z usnjenimi. Spravile bomo seveda čiste, zato objavljamo navodilo, kako jih bomo skrbno oprale. Pri pranju volnenih stvari moramo paziti, da sta milnica in topla voda za splakovanje vedno iste temperature. Pripravimo si mlačno milnico iz luska ali ostankov mila in z rokami dobro spenimo. Tej milnici dodamo nekaj kapljic salmijaka, ki prepreči, da se volna ne zgosti in obenem razkrajamo umazanjo. Volnenih stvari ne smemo mencati, temveč jih v milnici le rahlo stiskamo. Če so rokavice zelo umazane jih splaknemo dvakrat v mlačni vodi in nato še enkrat v milnici. Nato rokavice spiramo do čistega v enako toplih vodah. Oprane rokavice zavijemo v suho frotirko in stiskamo, da frotirka popije vodo.

Nato jih denemo sušiti na suho krpo, seveda ne k prevroči peči ali štedilniku.

Kako bomo spravile otroški kožušek

Teško smo se odločile, da smo jeseni kupile svojim otrokom tople zimске kožuške. Temu se pravzaprav tudi ni čuditi, saj je treba za to kar precejšnjo vsoto denarja. Toda, zdaj ko je zime že konec in postaja iz dneva v dan topleje, otroci kožuškov ne potrebujejo več. Zato jih bomo lepo očistile in spravile. Kako bomo to naredile, da bo kožušek čim dlje dobro ohranjen, bomo prebrale v naslednjih vrsticah.

Umazano kožuškovino prav dobro zdrgnemo z vročo belo moko ali otrobi. Kožušek z moko vred zvijemo tako, da so dlake obrnjene navzgor. Vse skupaj zavijemo v čisto krpo in pustimo do drugega dne, nakar umazano moko iztresemo, kožuškovino pa nalahko iztepemo. Če plašček ne bo čist, postopek ponovimo. Če pa je kožuškovina masna, potem vzemimo raje otrobe. Odparjamo in oparimo tudi podlogo ter nato zlikamo prišijemo spet nazaj.

DELAVCE JE PRETEPAL

Franc Zaletel, nekdanji vaški mototec iz Češnjice, zaposlen pri LIP Češnjica kot mazarški mojster, je prišel pred sodišče zaradi surovega postopanja z delavci. Tudi sicer ni na najboljšem glasu. Pred nekaj leti je bil zaradi špekulacije kaznovan na zaplemo premoženja in

poldrugo leto zapora. Kljub temu, da ni več samostojen obrtnik, se v delavnici podjetja še vedno vede kot neomejeni gospodar. Dovolil si celo to, da delavce pretepa. Tako je v decembru 1955 Mileno Kosmovo brez pravega vzroka zasal: samo zato, ker na njegov poziv ni takoj pritekla k njemu. Ob neki drugi priložnosti pa jo je z roko udaril po glavi, ker je delala po naročilu drugega mojstra. Nekoč se je ustavljal pri delavcu, ki je obdeloval vezano ploščo in začel s pestjo razbijati po njej, češ da je delo napačno opravljalo. Zraven so pristopili ostali delavci. Zdelo se jim je, da vse skupaj smešno, pa so se pričeli smejati. To je mogočnega mojstra razjezilo, zato je udaril Alojza Zupana po glavi. Delavce je nadalje tudi obkledal s sramotilnimi izrazi.

ki se je nato stopnjeval v telesno obračunavanje. S. P. je svojo mater pretepal in brcal po vsem telesu. Povzročil ji je lažje telesne poškodbe, zaradi katerih je morala iskati zdravniško pomoč. S. P. zasluži za svojo surovost primerno kazen.

Podoben postopek je zagrešil tudi V. M. Zaradi nesporazuma je zaprl A. P. v shrambo. Tako zaprta je ženska začela razbijati po vratih shrambe in klicati na pomoč sosedu. V. M. tega ni mogel »prenašati«, zato je odprl shrambo in udaril A. P. s pestjo po glavi. A. se je nezavestna zgrudila na tla, vendar to storilcu še ni bilo dovolj. Ponovno jo je udaril, ter jo v svoji podivjanosti pričel celo daviti. A. P. je dobila lažje telesne poškodbe in morali so klicati zdravnika. V. M. bo za to svoje dejanje dajal odgovor sodišču. Morda ga bo kazen izužila, da bo podobne nesporazume v bodoče reševal na kulturnejši način.

PONEVERBE IN NEVESTNO POSLOVANJE

P. G., poslovodja v trgovskem podjetju Izbira, poslovilca št. 1, je v avgustu in septemru napravil za 246.000 dinarjev pri-manjkljaja. Deloma je zakrivil to z nevestnim poslovanjem, nekaj denarja pa si je priustil in verjetno zapravil za alkoholne pijače, ker je kronični pijanec. Sodišče v Radovljici ga je za storjena dejanja obsodilo na 6 mesecev zapora.

Zagovarjal se je, da je hotel v podjetju ustvariti disciplino. Toda, lahko bi že vedel, da take metode niso več v modi. Pretepanja delavcev si v naši družbeni ureditvi pač ne bo smel več dovoliti. Takega človeka bi moral delovni kolektiv že zdavnaj izključiti iz svoje srede. Tudi krajevne organizacije bi morale podobne primere obravnavati na svojih sestankih.

Pred kratkim je bil obtožen Zaletel obsojen na denarno kazen zaradi nedostojnega vedenja v pljanosti.

Tudi za surovo postopanje z delavci mu bo sodišče prisodilo primerno kazen.

Delavec S. P. iz Radovljice je z ženo obiskal svojo mater, ki živi v Kranju. Med obema ženskama je prišlo do prepira,

Za tako postopanje - najstrožjo kazen!

V torek, ko se je že zmrznilo, je neka ženska pripeljala v Radovljico na postajo LM 5 let staro punčko, Sonjo Sodja, ki je bila pretepena in je imela po vsem telesu polno podplutb. Uslužbenec iz socialnega skrbstva je prišel po punčko na postajo LM in opazil, da so poškodbe precejšnje in jo takoj peljal k zdravniku. Ta je ugotovil, da ima otrok podplutbe na vsem telesu (glavi, rokah, trebuhu, hrbtu itd.) in sicer zaradi močnih udarcev s trdim predmetom. Ugotovil pa je tudi, da je otrok za svojo starost precej šibak in podhranjen in da so bile te podplutbe stare približno dan, dva, medtem ko je opazil na otrokovem telesu tudi udarce, ki jih je moral otrok prestopiti že pred tem. Njen oče, Stanko Sodja iz Radovljice, Linhartov trg 3, prizna, da je pretepal otroka, dodal pa je, da je to delal zaradi tega, ker družina stanuje v stanovanju, ki ima le eno sobo.

Menimo, da za tako postopanje staršev s svojimi otroki, ni opravičilo nikakršen izgovor in da taka dejanja zaslužijo najstrožjo kazen. Se bolj nerazumljivo pa je postopanje očeta zaradi tega, ker sta menda otrokova oče in mati oba zaposlena in je otrok kljub temu podhranjen.

Prometna nesreča

Pred savskim mostom, na odcepu ceste proti železniški postaji, se je 27. marca pripetila manjša prometna nesreča. Zakrivil jo je voznik J. P. iz Besnice, ker ni vodil konj. V trenutku, ko je voz prehiteval tovorni avtomobil, so se konji splašili in zavili na levo stran ceste. Avtomobil se je hitro umaknil, toda kljub temu je prišlo do trčenja, ki pa ni imelo hujših posledic.

Ta primer ni osamljen. Lani so nedisciplinirani lastniki vprežnih vozil povzročili okoli 10 prometnih nesreč. Veliko jih vozi po sredi ceste, konj ne zavarujejo in motornim vozilom se umikajo šele v zadnjem trenutku, kot bi zanje ne veljali cestno-prometni predpisi.

OBJAVE- OGLASI

• Mali oglasi

Prodajam skoraj novo moško kolo znamke »J. VISTOLI« kompletno. Visoko 76, Senčur.

Pritiljice novega uprav. poslopija ob Golniški cesti v Kranju prodamo, obstoječe iz 17 pisarniških prostorov v skupni izmeri 440 kvadratnih metrov, s pritliklinami in centralno kurjavo. Informacije dobite na upravi podjetja - »Projekt, Kranj.

Pisalni stroj »OLIVER« rabljen in v brezhibnem stanju, portable, ugodno prodam. - Dr. Sačin, Jesenice, Blok 7.

Prodajamo: 1 trodelno izložbo 325 krat 275 krat 60 cm zastekleno, 1 trodelno izložbo iste velikosti z vratji - zastekleno, 1 dvodelna izložba z vratji in roletami - zastekleno, 1 dvodelna izložba z vratji zasteklena. - Več komadov vrat, oken, par-

ketnega poda, vse v najboljšem stanju. - Informacije dobite pri Korinšek Adolf, Kranj, Novi dom 28.

Prodajam kmečko peč, skoraj novo, kompletno. Lukanc, Orehek 29, Kranj.

Prodajam mlado, 8 mesecev brejo kravo, dvostranski obračalnik (winckel), mecesno cev za vodnjak - novo. Urbanc Aleš, Strazišče 82, Kranj.

Prodajam stavbno parcelo na Hujah in nekaj orehovitih desk. Vodovod je že na parceli, Primskovsko 81. - Gorjanc Valentin, Primskovsko 81.

Prodajam dobro ohranjen klavir. Naslov v upravi lista.

Ugodno prodam elek. svetilko (stoječo, visoko - umetno kovaštvo) in nove ploščice za kompletno krušno peč. Naslo v upr. lista.

Prodajam moško italijansko kolo. Legat Jože, Naklo 100.

Sprejem mesto oskrbnika v planinski postojanki v letni sezoni. Vrtačič, Primskovsko 160.

Dvostanovanjsko vilo z vrtom v turističnem kraju na Gorenjskem zamenjam za enostanovanjsko ali event. prodam. Naslov v upravi lista.

Upravni odbor komunalnega podjetja Skofja Loka RAZPISUJE mesto hišnika v klavnic. Pogoji: polkvalificiran mesar. Nastop službe po izvršeni zamenjavi stanovanja. Plača po tarifnem pravilniku.

Ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanje zaposlitve pošljite na komunalno podjetje Skofja Loka.

24. marca zvečer je zbežal s

Šmarjetne gore črno siv, velik, močan, mlad, mešan ovčar, ki sliši na ime »Piko«. Komur je kaj znano o njem prosimo, da sporoči na telefon 512 Šmarjetna gora ali 303 Planinsko društvo Kranj, ali osebno.

Iščem gospodinjstvo pomočnico. Hrana in stanovanje zagotovljena. Dobro plačam. Naslov v upravi lista.

OBVESTILO

Vpisovanje novih pacientov za zobozdravstvene storitve se vrši dne 3. aprila 1956 v Zobozdravstveni postaji na Stari cesti 11. Pacienti naj se javijo ob 7. uri zjutraj ali ob pol 15. uri popoldne. - Uprava Zdravstvenega doma Kranj.

KINO TA TEDEH BOMO GLEDALI

KINO »STORŽIČ« KRANJ

30. marca jugoslovanski film »HANKA« ob 17.30 in 20. uri FN. št. 11 v gl. vlogi: Vera Gregovič in Jovan Miličević. Jutri ob 22. uri bo premiera jugoslovanskega filma »ONADVA«.

31. marca ob 9.30 in 15. uri izreden mladinski program: Mladina gradi, Balkanjada, Partizanske bolnice, Slovensko Primorje in Ivan Cankar - vstopnina za mladino 10 din. Jugoslovanski film »HANKA« ob 17.30 in 20. uri. Premiera jugoslovanskega filma »ONADVA« ob 22. uri, v gl. vlogi: M. Zivanovič, D. Todič.

1. aprila ob 9. in 12.50 uri amer. barvni film »V DOLINI BOBROV« in »POL ORALA ZEMLE«, vstopnina enotna 10 din za mladino. Ob 10. uri matineja jugoslovanskega filma »ONADVA«, amer. barvni film »LEPOTICA ZA MILIJON DOLARJEV« ob 14. uri, jugoslovanski film »HANKA« ob 16. in 18.15 in 20.30 uri.

KINO »SVOBODA« STRAZISCE

31. marca premiera jugoslovanskega filma »ONADVA« ob 18. in 20. uri, premiera amer. barvnega filma »CRNI LABOD« ob 22. uri.

1. aprila ob 10. uri matineja jugoslovanskega filma »HANKA«, amer. barvni film »CRNI LABOD« ob 14. in 16. uri, amer. barvni film »LEPOTICA ZA MILIJON DOLARJEV« ob 18. in 20. uri - zadnjikrat.

KINO »KRVAVC« CERKLJE

31. marca in 1. aprila avstrijski film »ZAPELJIVE ZVEZDE«. Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 18. in 20. uri.

KINO »RADIO« JESENICE

30. marca amer. film »OPICJE NORCIJE«, predstave ob 18. in 20. uri. 31. marca ameriški barvni film »NEUMNO DEJANJE«, predstave ob 18. in 20. uri. 1. aprila ameriški barvni film »NEUMNO DEJANJE«, predstave ob 16., 18. in 20. uri.

KINO »PLAVZ« JESENICE
30. marca ameriški barvni film »MOSTISCE« ob 18. in 20. uri. 31. marca angleški film »ZASUZNJENO SRCE«, predstave ob 18. in 20. uri. 1. aprila angleški film »ZASUZNJENO SRCE«, predstave ob 16., 18. in 20. uri.

KINO KOROŠKA BELA

31. marca ameriški barvni film »NEUMNO DEJANJE«, predstava ob 19. uri. 1. aprila ameriški barvni film »NEUMNO DEJANJE«, predstave ob 17. in 19. uri.

KINO NAKLO:

31. marca in 1. aprila ameriški film: »VRNI SE MALA SHEBA«. Predstave v soboto ob 19. in v nedeljo ob 16. uri. 1. aprila jug. film: »SVET NA KAJZARJU«. Predstave dopoldan ob 9. uri matineja in popoldan ob 19. uri.

• Gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ
30. marca ob 16. uri - zaključena predstava za tovar. »Iskra« Kranj - Seliškar - Filipič: »BRATOVŠČINA SINJEGA GALEBA«.

1. aprila ob 10. uri dopoldne matineja po znižanih cenah (30 din) »JANKO IN METKA«, ob 16. uri - izven in za podožlje: »VELIKA BESEDA«.

s sodelovanjem Franca Rojca iz Kamnika izdelal maketo tovarne »Lek« v Jaršah. Maketa je izredno natančno in lepo delo, ki bo na razstavah vzbujala razumljivo pozornost.

Z. Solski odbor kamniške gimnazije je na svoji zadnji seji reševal razne proračunske zadeve. Seznanil se je tudi z uspehom dijakov ob tretji redovalni konferenci in potrdil disciplinske kazni, ki jih je izrekel profesorski zbor. Posebej je še razpravljal o tureditvi parka in okolice gimnazije.

Z. Ljudska univerza »Svoboda« Zirovnica je imela dne 23. marca predavanje. Tov. ing. Gregorič z Elektrogospodarske skupnosti Slovenije, je predaval o nesrečah z električnim tokom in o preprečevanju istih. Tov.

Ivan Selan, naš znani kartograf iz Suhadol pri Mostah, je

• ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT •

Fanedl in Jamnik absolutna prvaka

Preteklo soboto je bilo v Kranjski gori republiško mladinsko prvenstvo v alpskih disciplinah. Tekmovalniki so bili zelo slabi. Vreme je bilo megleno, južen sneg, ki je skoraj sproti kopnel, tako, da je

bilo vprašanje, če bodo tekmovalci v slalomu lahko sploh dvakrat štartali. To vprašanje so rešili tako, da so pri drugi vožnji štartali le tisti, ki v prvi vožnji niso dosegli polovice slabšega časa od najboljšega. Omeniti moramo še to, da so tekmovalci sami pomagali urediti tekmovalno progo. Nasprotno pa moramo grajati društva, ki so na prvenstvo pripeljala tekmovalce, ki niso imeli predpisanih pogojev za udeležbo na tekmovalju - niso bili verificirani pri SZS in brez zdravniškega pregleda.

REZULTATI - veleslalom - mladinke: 1. Krista Fanedl (Fužinar Ravne) 1:44,4, 2. Maja Rutar 1:45,1 3. Majda Ankele 1:46,5, 4. Barbka Jamnik (vse Triglav Kranj) 1:58,4.

Mladinci: 1. Tomaž Jamnik (Triglav Kranj) 1:20,5, 2. Alojz Katnik (Jesenice) 1:28,3 3. Rajko Starc (Triglav Kranj) 1:28,5, 4. Drago Fanedl (Fužinar Ravne) 1:29,7 5. Srečko Porenta (Ločan) 1:30,8.

Slalom - mladinke: 1. Krista Fanedl 2:00,7 2. Majda Ankele 2:06, 3. Meri Kerštajn (Planica) 2:10,7, 4. Maja Rutar 2:27,8.

Mladinci: Tomaž Jamnik 1:43,2 2. Tomaž Šipek (Mežica) 1:53,3, 3. Srečko Porenta 1:53,4, 4. Andrej Kljnar (Jesenice) 1:53,5, 5. Branko Lebe (Branik Maribor) 1:54,8.

Kaj ima na sporeda Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, Radijski dnevnik ob 19.00 in 22.00 uri. Oddajo »Zeleli ste - poslušajte« ob nedeljah ob 15.15 in ob delavnikih ob 17.15 uri. Kmetijski nasveti in kmetijska univerza vsak delavnik ob 12.30 uri.

PETEK, 30. MARCA

11.45 Cicibanom - dober dan! (Pesnice A. Rijavca).
12.00 Pesmi slovenskih skladateljev pojeta moški in ženski zbor »Angel Besednjak« Svobode Tabor v Mariboru, zborovodja Albin Horvat.
14.30 Zanimivosti doma in po svetu.
15.40 Utrinki iz literature.
Mara Hus: Umetniški koncert.
18.00 Spoznavajmo človeka - Dr. Pediček: Crte značaja.
18.15 15 minut s Kmečko godbo.
20.00 Tedenski zunanje - politični pregled.
20.30 Andre Kostelanetz in njegov orkester (Glasbena oddaja s komentarjem).
21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.
22.30 Radijska univerza - a) Dr. Alma Sodnik: Filozofija pri Slovencih - b) Velike Industrije - N. Barth: Dragocena kovina.

SOBOTA, 31. MARCA

6.20 Naš jedilnik.
7.10 Zabavni zvoki.
11.05 Za dom in žene.
11.45 Pojte z nami, otroci!
12.40 Dva prizora iz Dvoržakove opere »Rusalka«.
14.30 Pionirski kotiček.
14.45 Mladinski zbori pojo.
15.40 Utrinki iz literature: Pesmi Toneta Pavčka.
16.00 Koncert po željah.
18.00 Okno v svet: Karaibska federacija.
18.15 Zenski zbor Fr. Prešeren iz Kranja poje narodne in umetne pesmi p. v. Petra Liparja.
18.30 Jezikovni pogovori.
20.00 Veseli večer.
NEDELJA, 1. APRILA
8.00 O športu in športnikih: Slovenski strelci v letošnji sezoni.
8.15 Srečanje v študiju 14.
9.00 Otroška predstava - Volkov - Pino Vatovec: Čarovnik iz Oza (radijska igra).
10.00 Družinski pogovori.
11.00 Oddaja za Beneške Slovence.
12.00 Pogovor s poslušalci.
13.30 Za našo vas.
16.30 Zvone Kržišnik: Stare in nove potegavščine.
18.00 Radijska igra.
20.00 Večerni operni koncert.
21.00 Kulturni razgledi.
22.15-23.00 Nočni koncert: Anton Lajović: Sanjarija, Slavko Miheličič: Concertino za klavir in orkester, Primož Ramovš: Divertimento.
PONEDELJEK, 2. APRILA
6.20 Naš jedilnik.

11.05 Radijska šola za nižjo stopnjo - a) Milica Bartenjev: Staro mesto Krško - b) I. Dolničar: Dobri vsakdanji pomočniki.
12.40 Igrajo štirje Flosarji, pojeta Mija in Stane.
13.35 Malo od večeraj in malo od danes.
14.05 Radijska šola za višjo stopnjo - Tibor Sekely: Sin pragozda.
15.40 Se pomnite tovariši - Julij Derganc: Usodne napake.
18.00 Iz naših kolektivov.
18.45 Zenski vokalni kvartet poje narodne pesmi.
20.00 Mladinska oddaja.
20.15 Koncert komornega orkestra Radia Zagreb, dirigent Goffredo Petrassi (Rim).

TOREK, 3. APRILA

7.10-8.10 Zabavni zvoki.
11.45 Cicibanom - dober dan! (Iz šaljivih pesmic Danila Gorinška).
12.40 Odlomki iz Gerschwinove opere Porgy in Bess.
14.30 Modni kotiček.
14.40 Melodije iz filmov.
15.40 Utrinki iz literature - Giraudoux: Amfitrion 38.
18.00 Zunanje-politični feljton: Preobrazba kitajske vasi.
18.15 Violinske skladbe Pavla Sivica in Francija Sturma izvaja violiništ All Dermelj.
18.30 Sportni tednik.
20.00 Tedenski notranje-politični pregled.
20.10 Poje zbor Radia Beograd p. v. Jožeta Kalčiča.
20.30 Radijska igra - J. S. Popovič: Simpatija in antipatija.

SREDA, 4. APRILA

6.25 Operetna in lahka glasba.
11.05 Filmske melodije.
11.35 Radijska šola za višjo stopnjo - Tibor Sekely: Sin pragozda.
12.40 Johannes Brahms: Madžarski plesi.
13.35 V pesmi po Jugoslaviji.
14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo - a) Milica Bartenjev: Staro mesto Krško - b) I. Dolničar: Dobri vsakdanji pomočniki.
15.40 Utrinki iz literature - Giraudoux: Rusalka.
18.00 Radijska univerza - dr. Štrukelj: Družbeno upravljanje v stanovanjski skupnosti.
18.15 Igra tamburaški orkester p. v. Matka Šjakoviča.
18.30 Za dom in žene.
18.40 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška.
20.00 Pietro Mascagni: Cavalleria Rusticana - Ruggieri Leoncavallo: Glumači.

ČETRTEK, 5. APRILA

11.05 Za dom in žene.
11.45 Mladinski zbori pojo pesmice iz revije »Grica« (Glasbena oddaja za pionirje).
14.30 Nove knjige.
14.40 Umetne in narodne pesmi poje mešani zbor France Prešeren p. v. Petra Liparja.
15.40 Utrinki iz literature - Danilo Nikolič: Lovske strasti mojega očeta - Cedo Vukovič: Pustolovščine starega leva.
16.00 Glasbene uganke.
18.00 Domače aktualnosti.
18.10 Pesem skozi stoletja.
20.00 Družinski pogovori - Dr. Toličič: Mladostnik in spolni problemi.
20.00 Kulturni obzorik.
20.15 Četrtni večer domačih pesmi in napevov.
21.00 Jean Michel Leclecq: Pot do Giraudoux.
22.15-23.00 Po svetu jazz: Razvoj jazz XIV. del »Nove smer-nice«.

Mistika kave in kart

Vedeževalka napoveduje: »V kratkem se boste poročili. Obeta se vam denar in imeli boste sitnosti z visoko uradno osebo«

Prihodnost! Kam vse je ljudska nevednost že zapisala to besedo: v zvezde, v karte, v kavno usedlino, v sanje in druga znamenja usode. Samo prerokom je bilo dano, da so jo narostva novih bogov, potope, vojne, izide bitk in celo konec sveta. Stoletja pa so bežala mimo, ne da bi se velike napovedi uresničile. Človek je sam usmerjal kolesa »usode«, toda

povedovali. Kralji so jih imeli ob sebi. Bil je to nevaren posel in »lažne« vedeževalce so mogoče težko kaznovali. Ti modreci so spoznali, da je treba svojemu gospodarju prerokovati uresničenje njegovih želja po slavi in oblasti, sovražniku pa vse najhujše. Pestra so bila ta prerokovanja. Napovedovali so

rojstva novih bogov, potope, vojne, izide bitk in celo konec sveta. Stoletja pa so bežala mimo, ne da bi se velike napovedi uresničile. Človek je sam usmerjal kolesa »usode«, toda na vrhu griča. Vedeževalko Arharjevo smo našle doma. Potožila nam je, koliko nehvaležnosti mora človek sprejeti za svoja dobra dela. Celotno mož (ki ga včasih fizično kaznuje) jo je že tožil na milici. Medtem je vzela iz predala karte, sedla k mizi in položila kupček pred sosedo, ki je bila prva na vrsti.

Anica je morala sama razdeliti karte na tri dele. Na oknu je zamrljavkala mucka, me pa smo napeto prisluhnile, kaj nam bo ženska povedala.

— Dobro vam kaže, poroka v najkrajšem času — je začela. Anica se je zadovoljno nasmehnila. — Prejeli boste denar. Nekoliko nesrečni in ljubosumni ste, pa se bo vse obrnilo, ker vas čaka veselje. Obiskala vas bo oseba, ki vam je zelo draga in dobili boste od nje tudi darilo.

Anica je nato z desno roko izvlekla iz kupčka sedem kart, potem še z levo sedem in vedeževalka jih je obrnila ter nadaljevala. — Pred kratkim ste imeli bolezen. — (Anica je kaneje dejala, da to ni res) — poročen moški vam želi nesrečo, zato se ga morate izogibati. O sebi boste slišali neprijetne besede in obeta se vam dobra sprememba v službi. —

To je bilo v glavnem vse, kar je izvedela Anica. Na vrsto sem prišla jaz. Karte so kar dobro

nevoščljivost minila (nevoščljivca bo pobrala smrt), bom spel brezskrbno zaživela. Na vse zadnje me torej le še čaka sreča!

Mračilo se je že, ko sva končali. Stisnila sem ji v roke tri stotake in sledil je slavošpev dobroti. Zenska pa je nato odkrila prihodnost še nestrpni Metki. Tudi to dekle ima veliko nevoščljivcev in v bližnji bodočnosti bo odšla na dolgo potovanje. Dobila bo pismo, čaka jo preprič v hiši. Se pred odhodom v daljne kraje pa se bo srečala z ljubljeno osebo, ki še vedno upa in mnogo misli nanjo. Skrbil zaradi denarja bodo minile in nevoščljivost bo odnesel tat. Zopet srečen razplet, obvezen kakor »happy end« v ameriškem filmu.

Posloville smo se. Na poti v mesto, ki je že migljalo v lučkah, smo premišljale o usodi, ki smo jo izvedele iz kart. Maršalkaj umamo skupnega. Dobile bomo pismo, denar, ljubosunne smo, vse imamo zveste fantne, veliko nevoščljivcev in tudi zakon nas čaka (poročene varjetno drugič!).

Same splošne stvari, ki se dogajajo v vsakdanjem življenju in jih vsakdo lahko pove brez kart ali kave. Nekoliko misla za kombinacijo — pa si že prerok. Res čudno, da ljudje ne vidijo, da gre za slepilo. Kdo bi si mislil, da ima praznoverje

— same splošne stvari, ki se dogajajo v vsakdanjem življenju in jih vsakdo lahko pove brez kart ali kave. Nekoliko misla za kombinacijo — pa si že prerok. Res čudno, da ljudje ne vidijo, da gre za slepilo. Kdo bi si mislil, da ima praznoverje

— same splošne stvari, ki se dogajajo v vsakdanjem življenju in jih vsakdo lahko pove brez kart ali kave. Nekoliko misla za kombinacijo — pa si že prerok. Res čudno, da ljudje ne vidijo, da gre za slepilo. Kdo bi si mislil, da ima praznoverje

pokazale. Obeta se mi daljše potovanje in sreča v bogatem zakonu. — Da bi bilo le res! — sem jo prekinila. Tudi ona je s sočutnim vzdihom ponovila moje besede in takoj nato rekla. — Imate pa osebo, ki vam je zelo nevoščljiva. Obrekovali vas bodo v zvezi z nekim moškim. Tudi ljubosumni ste, a brez vzroka. Velika zvestoba vas spremlja. Medtem je vedeževalka pogledala skozi okno, če ne prihaja po poti slučajno kak miličnik. Ker ni opazila nič sumljivega, je brž nadaljevala. Iz zadnjih sedmih kart, ki sem jih izvlekla z levo roko, sem izvedela, da se počutim včasih nesrečno. Imela bom sitnosti z visokim uradnikom, ko pa bo

tako globoke korenine. Vendar je za današnjega človeka tolikšna življenjska dezorientacija in vdanost v usodo že kar zramotna.

Proti posledicam praznoverja se moramo prav vsi boriti. Življenje vendar ni odvisno od tega, na katero stran se bo obrnil dinar, ki smo ga vrgli v zrak. Če nas čaka težka odločitev, ne bomo šli k vedeževalki, da nam razboboti bolno fantazijo, ampak bomo trezno presodili položaj in se odločili za najboljšo pot. Čas je, da praznoverje izkoreninimo tudi na Slovenskem. Ta beseda dobiva v 20. stoletju že kar ironičen prizvok smešnosti in zaostalosti. —ca

Gorenjske bodice

NEMALO ZACUDEN, hkrati pa globoko presenečen, me je včeraj ogovoril tovariš, ki mi je sicer zelo dober prijatelj: »Ja, kakšen pa si?« Začuden ga pogledam in mu odgovorim: »Kakšen?« »Kdaj si si pa kupil te gumijaste škornje, ki ti prav nič ne večajo ugleda?« »Oprostite, sem mu odgovoril, »več, stanujem na Zlatem polju in tam so mi taki škornji več kot potrebni. Luže si med seboj kar podajajo roke, blata pa je do ušes.« »No, če je tako, te pa razumem, mi je dejal in odšel domov, jaz pa sem jo mahal v mesto.

PRED IZLOZBENIM OKNOM trgovskega podjetja »Moda«, kjer so razstavljene nagrade za žrebanje časopisa, v katerega tudi jaz pišem, sem zagledal precej ljudi. Ne vem, če prav mislim, vendar zdi se mi, da bi vsak od njih rad dobil katero izmed nagrad. Saj so nekatere prav lepe!

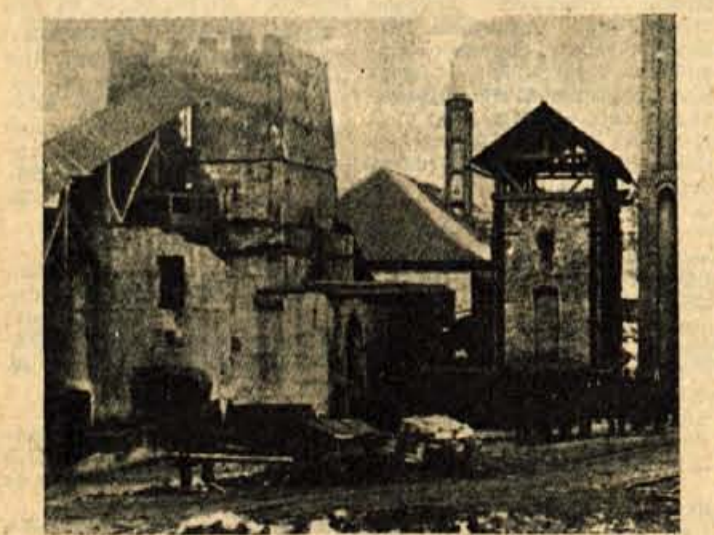
skupščini Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, ki je med razpravo (katera je bila zelo razgibana in plodovita — vsaj tako so mi pravili), bral naš priljubljeni tednik »TT«.

Zgodovinsko branje Železarstvo na Gorenjskem

Slavko Smolej : Železarske Jesenice

Zasedbe Francozov (tri) od l. 1797 do 1813, so s kontribucijami vzele fužinam Zige Zoisa mnogo denarja. Ko pa je Ziga Zois l. 1819 umrl, je prevzel fužine in trgovino z železom njegov nečak, ki pa tudi ni več dolgo živel. Dediči Zoisovega imetja so sicer poskušali plavž na Javorniku modernizirati še leta 1837, dobavili so načrte, toda do realizacije ni prišlo. Zivotarili so vpricho tehnične revolucije, ki je z iznajdbo parnega stroja in ladijskega vijaka že zajela zunanji svet. Tudi fužine na Savi, ki so v začetku 18. stol.,

5 Predhodnica današnje Železarske Jesenice, Kranjska industrijska družba, se je razvila iz paromlina v Ljubljani, ki je bil v nekdanji Slomškovi ulici. Dovoljenje takratnega ministrstva za notranje zadeve na Dunaju za ustanovitev delniške Kranjske industrijske družbe nosi datum 15. avgusta 1869, dne 18. septembra istega leta pa so družbo vpisali v trgovski register. Družbi je do leta 1873 uspelo, da je združila v svojih rokah vse gorenjske fužine, razen onih v Kropi, Kamni gorici in v Železnikih. Te so bile vstran od železnice, ki je po letu 1870 že stekla po gorenjski ravnini iz Ljubljane na Trbiž, in bile tako obsojene na počasno hiranje.

Stari plavž na Stari Savi, podrt l. 1897

v času fužinarja Leopolda Ruarda, doživele svoj največji sijaj, so zaradi razkošja njegovih potomcev začele propadati. Zadnji fužinar na Savi, Viktor Ruard, dobrosrčen mož, ni mogel več preprečiti propada družine in fužin, čeprav je leta 1869 to poskušal s uvedbo dveh pudlovk in varilne peči. To naj bi pripomoglo k tehničnemu napredku in gospodarski rasti zastarelih fužin.

Meščanski kapital Kranjske industrijske družbe je z nakupi rudniških pravic, gozdne posesti in fužin Zoisov, Ruardov ter fužin v Trbižu, obširnega posestva na Bledu ter okoli Trbiča, s skupno 65.000 oralov površine, postal največji zemljiški posestnik na Gorenjskem. Takoj ob pričetku poslovanja Kranjske industrijske družbe so obstajale pri družbi tri skupine delničarjev: trgovska skupina ljubljanskega paromlina, skupina Lackmannov in skupina Zoisovih dedičev. Skupina Zoisov je dala tudi prvega predsednika novo ustanovljene Kranjske industrijske družbe, Michaelangela Zoisa (od leta 1869 do 1879).

V prvem letu poslovne dobe Kranjske industrijske družbe, leta 1870, je Ruardova »C. k. privilegirana tovarna grodlja in jekla« na Savi štela skupaj s fužino v Mojstrani 124 zaposlenih oseb; od tega 16 plavžarjev, 4 pražilce rude, 24 pudlarjev, 14 kovačev, nekaj tesarjev in hlapcev ter 6 uradnikov, pri oskrbi oglja za plavž na Savi, za pretopilnice, kovaška ognjišča v fužinah na Savi in v Mojstrani pa še 240 oseb na Jelovici, na Pokljuki, Ribšici, Možaklji ter v Zgornji Savski dolini. Od tega števila je bilo določeno število zaposlenih na Pokljuki, Ribšici, Možaklji ter v Zgornji Savski dolini. Od tega števila je bilo določeno število zaposlenih na Pokljuki pri pripravi šote in butar za pudlovske

in varilne peči na Savi. Nadalje je bilo pri obeh fužinah, na Savi in v Mojstrani, zaposlenih še 136 tujih voznikov, ki so stalno prevažali rudo in oglje do fužin.

Na Javorniku je bilo leta 1870 zaposlenih 50 fužinskih delavcev, 130 rudarjev ter 150 drvarjev, oglarjev in dninarjev, pri fužini v Radovni 30 fužinskih delavcev ter 100 oglarjev, v Bohinjski Bistrici 200 fužinskih delavcev, 80 rudarjev in 250 drvarjev, oglarjev in dninarjev, v Stari Fužini pa 50 fužinskih delavcev in 100 drvarjev, oglarjev in dninarjev.

Takratne naprave na Savi so obsegale: plavž, ki je bil 38 čevljev visok, nadalje kupolno

peč, drobilnico za žlindro, štiri manipulacijska poslopja in skladišče za oglje, v katerega je šlo 400.000 mernikov oglja; 8 jaškastih pražilnih peči za rudo, stope za žlindro, kovačijo za orodje, dve plinski pudlovi, eno varilno peč, ki so jih kurili s šoto in butarami; dalje ognjišče za izdelavo breščanskega jekla, dve ognjišči za ogrevanje jekla, eno veliko kladivo za mozeljne, tri težka kladiva za vlečenje kovnega železa, dve kladivi za vlečenje jekla, čistilni stroj za jeklo, krožno žago in cilindrično vetrilo.

V Mojstrani, ki je spadala k fužini na Savi, je bila pudlovska, varilno ognjišče za mozeljne, ognjišče za pretapljanje,

Plavž na Javorniku z grbom Zige Zoisa

žilavljenje grodlja, ognjišče za ogrevanje, eno težko kladivo za mozeljne, eno kladivo za grobo in eno kladivo za fino vlečenje železa. V dveh skladiščih za oglje v Mojstrani je bilo prostora za 80.000 mernikov oglja. Javorniška fužina je posedovala en plavž, več kladiv, žago in kovačnico za orodje. V Radovni je bila Slemensova pudlovska, ena varilna peč, eno kladivo za vlečenje jekla in eno kladivo za fino kovanje. Plavž je bil tudi pri fužini v Bohinjski Bistrici, kjer so bile še valjarna, livarna, štiri pretopilnice za grodelj, mehanična delavnica, kovačnica za orodje, žebjarja, kupolka in štiri kladiva. V Stari Fužini pa sta bili dve pretopilnici za grodelj, tri kladiva za izdelavo cajin in eno kladivo za fino kovanje.

K objektom fužin na Savi je leta 1870 spadala tudi kovačnica za izdelavo cajin v Globokem.

Na Savi so v plinskih pudlovkah izdelane lupe (volka), pod težkimi kladivi prekovali v jeklene mozeljne, ki so jih potem varili, nato pa pod kladivi predelali v repike (v kovano železo) in caglje. Iz caglje so nato izdelali jeklo in železo v palicah.

Caglje so izdelovali za javorniško fužino v Radovni, od koder so jih vozili vozniki na Javornik.

(Nadaljevanje prihodnjič)